Ազգ
Azg
3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2008 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 159 (4053)

Դիկ Չեյնին Բաքվում քննարկելու է ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցերը

ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Դիկ Չեյնին Բաքու կատարելիք առաջիկա այցի ընթացքում քննարկելու է խաղաղ ճանապարհով ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցերը, ԱՄՆ-ի աջակցությունն Ադրբեջանում ժողովրդավարության ամրապնդման ջանքերին եւ օրենքի գերակայությանը: Այդ մասին ասված է Սպիտակ տան վարչակազմի հաղորդագրության մեջ: Դրանում նշվում է, որ Բաքվում ԱՄՆ-ի փոխնախագահի հանդիպումներում հիմնական հարցերից մեկը կդառնա էներգետիկականը: Հաղորդագրության մեջ ասված է, թե ԱՄՆ-ը ցանկանում է օգնել Ադրբեջանին զարգացնելու էներգետիկական ռեսուրսները եւ դրանք հուսալիորեն հասցնել շուկա: «Դա համապատասխանում է ոչ միայն ԱՄՆ-ի, այլեւ Եվրոպայի բոլոր երկրների շահերին: Ադրբեջանը մեծ հնարավորություններ է բացում ինչպես կասպիական տարածաշրջանից, այնպես էլ Կենտրոնական Ասիայից միջազգային շուկաներ էներգիայի լրացուցիչ աղբյուրներ հասցնելու համար», նշվում է հաղորդագրության մեջ: Ադրբեջան ԱՄՆ-ի փոխնախագահի այցը տեղի կունենա սեպտեմբերի 3-ին՝ հարավկովկասյան տարածաշրջան նրա շրջագայության շրջանակներում, հաղորդում է Արմենպրեսը:

Սոչի կատարած մեկօրյա այցն ավարտվեց

Martin Shahbazyan

Երեկ ՌԴ նախագահի Դմիտրի Մեդվեդեւի հրավերով աշխատանքային այցով Սոչի էր մեկնել Սերժ Սարգսյանը:

Ռուսաստանի ղեկավարը, ինչպես հաղորդվում է ՀՀ նախագահի նստավայրից, ասել է, որ երկու երկրների նախագահների հանդիպումներն անցկացվում են կանոնավոր կերպով: Նա նշել է, որ ՀԱՊԿ-ի երկրները Հարավային Օսիայի իրադարձությունների նկատմամբ իրենց դիրքորոշումը կմշակեն շաբաթվա վերջին Մոսկվայում կայանալիք գագաթաժողովում: Հայաստանի նախագահն իր խոսքում, մասնավորապես, ասել է. «Հայաստանը մի քանի օրից ստանձնելու է ՀԱՊԿ նախագահությունը: Ես կցանկանայի քննարկել տնտեսական խնդիրներ, ՀԱՊԿ շրջանակում մեր հարաբերությունների հետագա ամրապնդման եւ խորացման հարցերը, եւ իհարկե, կովկասյան տարածաշրջանում ստեղծված իրավիճակը»: Սերժ Սարգսյանի եւ Դմիտրի Մեդվեդեւի հանդիպման ժամանակ քննարկվել են անվտանգության եւ ռազմատեխնիկական բնագավառում երկկողմ եւ բազմակողմ ձեւաչափով՝ Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության շրջանակում իրականացվող համագործակցության հեռանկարներին առնչվող խնդիրներ: Կողմերը քննարկել են Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գործընթացին վերաբերող խնդիրներ: Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւը վերահաստատել է իր դիրքորոշումը, որ հակամարտությունը պետք է կարգավորվի բացառապես խաղաղ բանակցային ճանապարհով եւ իր աջակցությունն է հայտնել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ձեւաչափով ընթացող բանակցային գործընթացին: Սերժ Սարգսյանի եւ Դմիտրի Մեդվեդեւի հանդիպման ժամանակ քննարկվել է տնտեսական համագործակցությանն առնչվող խնդիրների լայն շրջանակ: Հայաստանի Հանրապետության եւ Ռուսաստանի Դաշնության նախագահների առանձնազրույցը շարունակվել է աշխատանքային ճաշի ընթացքում, որից հետո ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը վերադարձել է Երեւան:

«Կովկասի կայունությունը կարեւոր է տարածաշրջանի երկրների համար»

Կովկասի կայունությունը եւ անվտանգությունը կենսականորեն կարեւոր են տարածաշրջանի բոլոր երկրների համար: Այս մասին Ստամբուլում Ռուսաստանի ԱԳՆ ղեկավար Սերգեյ Լավրովի հետ բանակցություններից հետո՝ մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարել է Թուրքիայի արտգործնախարար Ալի Բաբաջանը: «Իրադրությունը Կովկասում մեր բանակցությունների հիմնական թեմաներից մեկն էր: Անհրաժեշտ է ներդրում ունենալ տարածաշրջանում կայունության եւ անվտանգության ապահովման գործում: Դա կենսականորեն կարեւոր է հարեւան երկրների համար», նշել է Բաբաջանը: Թուրք նախարարը վերահաստատել է Անկարայի դիրքորոշումը վրացհարավօսական հակամարտության առնչությամբ: «Մենք հիմնարար ենք համարում Վրաստանի տարածքային ամբողջականության եւ ինքնիշխանության սկզբունքները: Գոյություն ունեցող հարցերը պետք է լուծվեն միջազգային օրենսդրության շրջանակներում, ինչպես նաեւ այնպես, որ զինված դիմակայություն թույլ չտրվի», հայտարարել է Բաբաջանը՝ ավելացնելով, որ Լավրովի հետ քննարկել է նաեւ «Կովկասում կայունության եւ համագործակցության պլատֆորմի» ստեղծման հարցը:

Թուրքիայի ԱԳՆ պատվիրակությունը այսօր կժամանի Երեւան

Թուրքիայի արտգործնախարարության Հայաստան գործուղած պատվիրակությունը սեպտեմբերի 3-ին կժամանի Երեւան: Ինչպես հաղորդում են թուրքական լրատվամիջոցները, պատվիրակությունը կգլխավորի Թուրքիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարի խորհրդականի տեղակալ Ունալ Չեւիքյոզը: Պատվիրակության կազմում կլինեն նաեւ Աբդուլլահ Գյուլի թիկնազորի ներկայացուցիչներ: Նշվում է նաեւ, որ Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի արտգործնախարարներ Սերգեյ Լավրովի եւ Ալի Բաբաջանի հանդիպմանը, այլ հարցերի հետ մեկտեղ, քննարկվել են հայ-թուրքական հարաբերությունները: Հիշեցնենք, թուրքական «Զաման» թերթը հաղորդել էր, որ պատվիրակությունը երեւանյան այցելության ժամանակ հայկական կողմի հետ կքննարկի Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի՝ Կովկասում կայունության եւ համագործակցության պլատֆորմ ստեղծելու առաջարկը, ինչպես նաեւ ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի՝ իր թուրք գործընկերոջը՝ Աբդուլլահ Գյուլին ուղղված սեպտեմբերի 6-ին Երեւանում կայանալիք Հայաստան-Թուրքիա ֆուտբոլային հանդիպումը միասին դիտելու հրավերը, հաղորդում է «Նոյյան տապանը»:

«Կովկասում միջազգային հսկողություն է հարկավոր կայունության պահպանման համար»

ԵԱՀԿ-ի գործող ղեկավար, Ֆինլանդիայի արտաքին գործերի նախարար Ալեքսանդր Ստուբը հայտարարել է, որ Կովկասում միջազգային հսկողություն է հարկավոր տարածաշրջանի կայունությունը պահպանելու համար: Ֆինլանդիայի «Յույե» պետական հեռուստաընկերությունը մեջբերել է նախարարի խոսքը, որ Եվրոմիությունը ծրագրում է Կովկասում նշանակել հատուկ գերագույն ներկայացուցիչ, որը կկարողանա աշխատել Եվրոմիության, ԵԱՀԿ-ի, ՄԱԿ-ի, ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի փորձագետների հետ: Լրագրողների հետ կայացած զրույցի ժամանակ Ստուբը նաեւ ափսոսանք է հայտնել, որ «Կովկասյան տարածաշրջանը չափազանց երկար ժամանակ բավարար ուշադրության չի արժանացել ճիշտ այնպես, ինչպես ժամանակին Արեւմտյան Բալկանները»:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻՑ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ

Ղարաբաղը մի երկիր է, որտեղ ամբողջ ժողովուրդը հայրենիքի պատտպան է

Արցախը երեկ նշեց իր անկախության հռչակման հերթական՝ 17-րդ տարեդարձը:

Ինքնուրույն պետականության հռչակումը ժամանակի թելադրանքն էր, որն իրականացվեց ԽՍՀՄ օրենսդրության եւ միջազգային համընդունված նորմերի շրջանակներում:

Թե՛ պարտադրված պատերազմի տարիներին, թե՛ հրադադարից հետո անցումային դժվար ժամանակահատվածում եւ թե՛ ներքաղաքական ճգնաժամի փուլում անկախության գաղափարը Ղարաբաղում ոչ մի տատանում չի ունեցել: Ընդհակառակը ավելի է ամրակայվել արցախահայության մեջ՝ վստահաբար պահպանելով վերջնական հաղթանակի հավատը: Այսօր, տարածաշրջանային նոր զարգացումների համատեքստին, Ղարաբաղում ավելի են կարեւորում անկախության փաստը՝ հիմք ունենալով չճանաչված պետությունների նկատմամբ միջազգային նորմի վերաբերմունքը:

Իսկ համաժողովրդական տոնը մնում է տոն, եւ այդ շրջանակում անցկացված միջոցառումներն ավելի շուտ ինքնարժեւորման դրսեւորումներ էին: Ինչպես ամեն տարի, այս անգամ էլ եղան պետական պարգեւատրումների ու պատվավոր կոչումների հանձնման հաճելի արարողություններ: Երեկ համարյա ամբողջ Ստեփանակերտը քաղաքային հուշահամալիրում էր, որտեղ ծաղիկներ դրվեցին անկախության նահատակների հուշարձանի պատվանդանին:

Միջոցառումներին մասնակցում էր նաեւ ՀՀ կառավարական պատվիրակությունը՝ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի գլխավորությամբ: Լրագրողների հետ ճեպազրույցում ՀՀ վարչապետը շնորհավորելով արցախցիներին տոնի առթիվ, ասաց, որ Ղարաբաղը կարողացել է ապացուցել ինքնուրույն գոյատեւելու իր իրավունքը: Մենք ապրում ենք փոփոխվող աշխարհում, եւ պետք է ճիշտ դասեր քաղել այդ ամենից: Այսօր շինականից մինչեւ քաղաքագետ զբաղվում են մեծ քաղաքականությամբ, ինչը երեւի լավ կյանքից չէ, մինչդեռ մեզ անհրաժեշտ է զբաղվել մեր կենսական խնդիրներով: Կարեւոր չէ, թե երբ կճանաչեն ԼՂՀ անկախությունը, կարեւորն այն է, որ մենք կարողանանք արժանավայել ապրել այս հողի վրա, մասնավորապես նշեց Տիգրան Սարգսյանը:

ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանն ընդգծելով անկախության նշանակությունը, շեշտեց, որ անցած տարիներին Ղարաբաղում կարողացել են ոչ միայն վերացնել պատերազմի հետեւանքները, այլեւ ժողովրդի կենսամակարդակի բարձրացման հետեւողական քայլեր են իրականացվում: «Մենք ապրում ենք մի երկրում, որտեղ ամբողջ ժողովրդին կարելի է անվանել հայրենիքի պաշտպաններ», ասաց նախագահը: Պատասխանելով լրագրողների այն հարցին, թե ինչպիսի մոտեցում են ցուցաբերում ԼՂՀ իշխանությունները Հարավային Օսիայի ու Աբխազիայի պետական անկախության ճանաչման փաստին, Բակո Սահակյանը նշեց, որ այդ գործընթացն արդեն սկսվել է, խորհրդարանական եւ արտախորհրդարանական քաղաքական ուժերը լուրջ քննարկումներ են ձեռնարկում: Ընդհանրական գնահատումներից հետո կլինի նաեւ վերջնական որոշում: Ինչ մնում է նրան, որ տարածաշրջանում միայն Ղարաբաղն է մնացել չճանաչված, ապա ԼՂՀ նախագահի խոսքով՝ դա ժամանակի խնդիր է: «Մենք զուգահեռներ չենք անցկացնում, մենք գնում ենք մեր ճանապարհով», ասաց նա:

Ինչպես Արցախում անցկացվող համաժողովրդական բոլոր տոների ժամանակ, երեկ Ստեփանակերտի Վերածննդի հրապարակում տեղի ունեցած համերգին մասնակցում էին նաեւ հայկական էստրադայի ներկայացուցիչներ: Իսկ ուշ երեկոյան տեղի ունեցավ տոնական հրավառություն՝ հաղթանակի ելեւէջներով:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Էֆսկյուզիվներ» Տեր-Պետրոսյանից

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Մենք էլ մտածում էինք, թե մի տարը օր առանց տեսակետ հայտնելու ո՞նց են դիմանալու մեր արմատականները, քանի որ իրենց հանրահավաքը տեղափոխել էին սեպտեմբերի 12-ին: Տեր-Պետրոսյանը, պարզվեց, դիմանալու միտք չուներ եւ երեկ գտել էր հերթական «էֆսկյուզիվը»՝ լրատվամիջոցների առաջին էջերում կրկին երեւալու համար, մինչեւ անցնեն ֆուտբոլն ու Գյուլը:

Դե, իսկ «էֆսկյուզիվը» մեկը չէր. նախ լրագրողներին ներկայացվեց Կենտրոն-Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը (նախագահ՝ Ժորա Վարդանյան), որով 2008 թվականի փետրվարի 19-ին, ԱԱԾ սահմանադրական կարգի պահպանման եւ ահաբեկչության դեմ պայքարի գլխավոր վարչության պետ, գեներալ-մայոր Զ. Նանյանի միջնորդությամբ թույլ է տրվել գաղտնալսել Տեր-Պետրոսյանի շտաբի պետ Ալեքսանդր Արզումանյանի հեռախոսային խոսակցություններն ու վերահսկել նամակագրությունը: Դա կատարվել է մինչեւ ընտրությունների արդյունքների հայտնի լինելը, եւ նույնիսկ մինչեւ դատարանի որոշումը, քանի որ լսվել է այն հեռախոսը (Արզումանյանի կնոջը պատկանող), որի գոյության մասին պետի որ իրավապահները չիմանային, եթե նախօրոք էլ չէին գաղտնալսել. խախտվել են սահմանադրությունն ու ՔՕ-ն:

Հաջորդ «էֆսկյուզիվը» հատուկ քննչական ծառայության ավագ քննիչ Վահագն Հարությունյանի այն որոշմանն է վերաբերում, որով օրենքի խախտմամբ զանգվածային միջոցառումների եւ իշխանության ներկայացուցիչների նկատմամբ բռնություն գործադրելու վերաբերյալ նյութերով քրեական գործ է հարուցվել եւ նախաքննություն ձեռնարկվել: Այդ որոշման մեջ, ի դեպ, սեւով սպիտակի վրա նշված է, որ ոստիկանության գործողությունները մարտի 1-ի վաղ առավոտյան ժամը 06-ի սահմաններում են եղել. սա հակասության մեջ է ոստիկանության ներկայացուցիչների այն հայտարարությունների հետ, թե տեղազննման օպերացիան սկսել է առավոտյան ժամը 07-ի սահմաններում, ինչն էլ մտացնցույց էր անում Տեր-Պետրոսյանը՝ հղում անելով ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովին, որն իզուր տանջվելու փոխարեն այս փաստաթուղթը կարող է նայել՝ օպերացիայի ժամը որոշելիս:

Տես էջ 3

ՆԱՏՕ տարվող «գլխները», կեղծարար Արեւմուտքն ու վերարժեւորվող ԱՊՀ-ն

Ըստ Նիկոլայ Բորդյուժայի, Կոլեկտիվ անվտանգության հիմքը ռազմական համագործակցությունն է

Կոլեկտիվ անվտանգության հիմքը զինված ուժերն են, ռազմական համագործակցությունը: Երեկ ներկայացնելով այսօր Երեւանում կայանալիք Հավաքական անվտանգության կոլեկտիվ պայմանագրի (ՀԱԿՊ) անդամ երկրների անվտանգության խորհուրդների քարտուղարների հանձնաժողովի նիստի օրակարգը՝ ՀԱԿՊ տեղեկատվական կենտրոնում տեղի ունեցած ասուլիսում հայտարարեց ՀԱԿՊ-ի գլխավոր քարտուղար Նիկոլայ Բորդյուժան, որ արդեն Երեւանում է: ՀԱԿՊ անդամ են Ռուսաստանը, Բելառուսը, Հայաստանը, Ղազախստանը, Կիրգիզիան, Տաջիկստանը, Ուզբեկստանը:

Հիշատակված օրակարգում տարբեր հարցեր են, որոնցում ներառված են նաեւ Հարավային Օսիայում օգոստոսի 8-ին տեղի ունեցած իրադարձություններից հետո իրավիճակին, նոր սպառնալիքներին ու մարտահրավերներին վերաբերող հարցեր: Որպես նոր մարտահրավերներ Բորդյուժան նշեց թմրանյութերի շրջանառությանը, ահաբեկչությանը, անօրինական միգրացիային հակազդելու միջոցառումների քննարկումը:

ՀԱԿՊ անդամ երկրները, ըստ Բորդյուժայի, գիտակցում են կազմակերպության գործունեության ակտիվացման անհրաժեշտությունը, համագործակցության սերտացման կարեւորությունը, քանի որ միայն կոլեկտիվ միջոցները հնարավորություն կտան պաշտպանելու սեփական ինքնիշխանությունն ու անվտանգությունը: Ըստ որում, ՀԱՊԿ գլխավոր քարտուղարի խոսքերով, իրավիճակը թելադրում է գործունեության ակտիվացում ռազմական համագործակցության առավել գործնական ու լուրջ լրացմամբ, փոխազդեցության այլ ձեւերի ընդգրկմամբ:

Այս համատեքստում Բորդյուժան կարեւորեց տեղեկատվական փոխհարաբերությունները, նշելով, թե հարավօսական վերջին իրադարձություններում ինչ դերակատարում ունեն միջազգային որոշ լրատվամիջոցներ, ու թեեւ ՀԱԿՊ-ն ՆԱՏՕ-ի նման 60 տարվա պատմություն չունի ու հսկայական միջոցներ չի ծախսում քարոզչության համար, այնուամենայնիվ, մեծապես կարեւորում է այս ոլորտը:

Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի՝ ՀԱԿՊ անդամակցության հեռանկարի առնչությամբ Նիկոլայ Բորդյուժան նշեց, որ ներկա իրավիճակը Հարավային Օսիային եւ Աբխազիային տանում է դեպի կոլեկտիվ անվտանգության համակարգ, թեեւ այդ որոշումը նշված երկու սուբյեկտների ինքնիշխան իրավունքով որոշելիք հարցեր են:

«Ես, սակայն, գիտեմ, որ բախումից հետո տեղի ունեցողը, այդ թվում՝ Վրաստանի կողմից, միանշանակ Աբխազիային եւ Հարավային Օսիային մղում է դեպի կոլեկտիվ անվտանգության համակարգ», նշեց Բորդյուժան: Ըստ որում, ըստ ՀԱԿՊ գլխավոր քարտուղարի, թե՛ Աբխազիան, թե՛ Հարավային Օսիան առանց կոլեկտիվ անվտանգության համակարգի եւ մյուս երկրների աջակցության, չեն կարող հաջողակ ու կայուն զարգանալ:

Մյուս կողմից, Վրաստանի եւ Ուկրաինայի՝ ՆԱՏՕ-ին հապշտապ անդամակցության հավանականության առնչությամբ Բորդյուժան համոզված է, որ ՆԱՏՕ-ն արդեն վաղուց է այդ ուղղությամբ շարժվում, ընդ որում, այն տպավորությամբ, թե «գլխին զոռով են տանում, իսկ նա դիմադրում է» (մեծապես Ուկրաինայի կտրվածքով): ՀԱԿՊ գլխավոր քարտուղարի կարծիքով, ՆԱՏՕ-ն, իհարկե, կօգտագործի իրավիճակը այդ նպատակի համար: Ու թերեւս այդ համատեքստում հասկանալի կարելի է համարել, թե ինչու ՆԱՏՕ-ն չէր ցանկանում համագործակցել ՀԱԿՊ հետ:

Բորդյուժայի ներկայացմամբ, հարավօսական վերջին իրադարձությունները մեծապես վնասել են նաեւ Հայաստանի տնտեսությանը, եւ ՀԱԿՊ գլխավոր քարտուղարը տեղյակ է, թե ինչ ջանքեր է գործադրում Հայաստանի ղեկավարությունը իրավիճակից ելք փնտրելու հարցում:

Ընդ որում, առավել հետաքրքրական է, որ ՀԱԿՊ գլխավոր քարտուղարի կարծիքով, Վրաստանի ղեկավարությունն էլ, իր հերթին, բնավ բարեկամաբար չի տրամադրված Հայաստանի հանդեպ:

Ամեն դեպքում, Բորդյուժայի մատուցմամբ, Վրաստանը օգոստոսի 8-ից հետո էլ անցնում է «երկրորդ շրջանով», եվրաջակցությամբ՝ վերազինման ու բանակի վերականգնման ուղղությամբ, կրկին սպառնալիքներով, ռեւանշի մասին հայտարարություններով, «վրացական ղեկավարության մաքուր ստով»: ՀԱԿՊ գլխավոր քարտուղարի խոսքով, ստացվում է, որ «տղաները համառ են»:

Դրան զուգահեռ եվրոպական երկրներում հասարակությանը մատուցվում է բնավ էլ ոչ այն, ինչ, ըստ Բորդյուժայի, իրականությունն է Հարավային Օսիայում տեղի ունեցած դեպքերի: ՀԱԿՊ գլխավոր քարտուղարը վստահ է, որ արեւմտյան տերությունները լավ էլ գիտեն իրականությունը, բայց չգիտես ինչու նախընտրում են այն շուռ տված ներկայացնել իրենց հանրությանը: «ԱՄՆ-ը, Անգլիան, Ֆրանսիան, Գերմանիան իրենց հետախուզական ծառայություններն ունեն, բացի այդ, օրինական կերպով տեղեկություններ են հաղորդում դիվանագետները: Որպես կանոն, դա օբյեկտիվ տեղեկություն է, եւ հասկանալի է, որ այդ երկրների բարձրագույն ղեկավարությունը լրիվ ծավալով տիրապետում է օբյեկտիվ տեղեկությանը»:

Մասնավորապես, Բորդյուժայի մատուցմամբ, արեւմտյան տերությունները լավ գիտեն, թե ով է սկսել հակամարտությունը, երբ եւ ինչ է տեղի ունեցել, ով է ռմբակոծել, ինչ զենք օգտագործել, ինչ զոհեր են եղել, ու հասկանալի չէ, թե ինչու, օրինակ, Կոնդոլիզա Ռայսը այլ բան է ասում: Թերեւս յուրաքանչյուրը աշխատում է իրեն հարմար ու շահավետ իրավիճակ ստեղծել՝ դիտավորությամբ ներկայացնելով այլ բան, քան իրողությունն է:

Իրողությունների, արժեքների վերարժեւորման անհրաժեշտություն կա նաեւ ԱՊՀ շրջանակներում: Նիկոլայ Բորդյուժան խորապես համոզված է, որ թերեւս անհրաժեշտություն կա նաեւ վերարժեւորելու արժեքները ԱՊՀ շրջանակներում, քանի որ, օրինակ, հաստատվում է տեղեկությունը, թե Ուկրաինայի հակաօդային պաշտպանության համակարգի տարրեր մասնակցություն են ունեցել հարավօսական տարածքում վերջին բախումներին Վրաստանի կողմից եւ կրակել են ռուսական ինքնաթիռների վրա: Մինչդեռ, ըստ Բորդյուժայի, Ուկրաինան մինչ օրս ԱՊՀ երկրների հակաօդային պաշտպանության համակարգում է: Ավելին, ուկրաինական այդ համակարգի բաղկացուցիչները պատրաստվել են զինավարժությունների ռուսական տարածքներում: «Ինչի՞ համար էր դա արվում: Մի՞թե նրա համար, որ հետո կրակեն ռուսական ինքնաթիռների վրա: Միայն այս փաստը, կարծում եմ, ԱՊՀ շրջանակներում տեղի ունեցողի վերաիմաստավորում ու ընդհանրապես վերարժեւորում է պահանջում», նշեց Բորդյուժան: Ընդ որում, վերանայումը թերեւս կարող է վերաբերել համագործակցության որոշ տարրերի, մասնավորապես, հատուկ ծառայությունների, իրավապահ մարմինների եւ պաշտպանության նախարարությունների գծով:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Եվրոմիությունն իր մասին է մտածում՝ վրացական «սոուսով»

ԵՄ բանաձեւը ավելի շատ ԵՄ-Ռուսաստան հարաբերության, քան Վրաստանի մասին է

Եվրոմիության երկրները սեպտեմբերի 1-ին հավաքվեցին, քննարկեցին հարավօսական հակամարտության գոտում օգոստոսի 8-ին ռազմական բախմանը հետեւած իրադարձություններն ու մի քանի կետից բաղկացած բանաձեւ ընդունեցին, ու թեեւ սուր ձեւակերպումներ կան, բայց դրանցից առանձնակի ոչինչ բխեցնելու անհրաժեշտություն չկա, քանի որ հետեւողականության հարց եւս չկա:

Այսպիսով, Եվրոմիությունն այսուհետեւ Վրաստանի գծով հատուկ ներկայացուցիչ կունենա ու բոլոր հնարավոր կառույցների միջոցով կաշխատի էներգետիկ անվտանգության ապահովման համար էներգակիրների եւ դրանց ներկրման ուղիների դիվերսիֆիկացիայի ուղղությամբ:

Իսկ մինչ այդ մտահոգություն է հայտնում ռուսների ոչ համարժեք արձագանքին արժանացած բաց հակամարտության կապակցությամբ: ԵՄ-ն դատապարտում է Ռուսաստանի կողմից միակողմանիորեն Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի ճանաչման առնչությամբ՝ այլ երկրներին ուղղված չճանաչման կոչով ու Ռուսաստան-Ֆրանսիա-Վրաստան 6 կետից բաղկացած համաձայնագրի առումով գոհունակությամբ ու դրա կատարման հաստատակամության պահանջով:

Եվրոմիությունը պատրաստակամ է աջակցելու հակամարտության խաղաղ ու վերջնական կարգավորմանը, օգնելու «Վրաստանին հարավօսական եւ աբխազական տարածքների վերականգնման հարցում, ավելին, կհրավիրվի հատուկ միջազգային կոնֆերանս Վրաստանի վերականգնման հարցով:

Բանաձեւում շատ գեղեցիկ տողեր կան եվրոհամագործակցության, ընդհանրապես հակամարտությունների տարածաշրջաններում տիրող իրավիճակի ու լարվածության թուլացման, այսպես կոչված, Արեւելյան գործընկերության ու Եվրոմիություն-Ուկրաինա հաջորդ շաբաթ սպասվող գագաթաժողովի մասին:

Ու քանի որ Ռուսաստան-Եվրոմիություն հարաբերություններն այս օրերին փակուղու առաջ են հայտնվել, ուրեմն ԵՄ-ն որոշում է սերտացնել համագործակցությունը ՌԴ հետ, նկատի ունենալով նաեւ այն հանգամանքը, որ Ռուսաստանի համար ընդունելի չէ սեփական մեկուսացումը Եվրոպայից, բայց քանի դեռ ռուսական զորքերը չեն վերադառնա իրենց մինչ օգոստոսի 7-ն ունեցած նախնական դիրքերին, Ռուսաստանի հետ ռազմավարական գործընկերության նոր պայմանագրի ստորագրման բանակցությունները կդադարեցվեն:

Եվրոմիությունում ՌԴ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Չիժովն այս ամենին արձագանքել է. «Երբ բոլորը պահանջում են ռուսական զորքերի դուրսբերում Վրաստանից, նրանք բաց դուռ են թակում, քանի որ զինուժ մնացել է միայն հակամարտության ու բուֆերային գոտիներում»: Ռուսաստանի վարչապետ Վլադիմիր Պուտինն էլ, իր հերթին, «ռուսական համարձակությամբ» հայտարարություններ է արել, թե Սեւ ծովում հայտնված օտար ռազմական նավերը կստանան պատասխան, իսկ այն, որ Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի ճանաչմանը Ռուսաստանի կողմից առայժմ չի հետեւում որեւէ երկիր, բնավ էլ ծայրահեղ-ճգնաժամային չէ:

Մյուս կողմից, երեկ Վրաստանը հայտարարել է, որ միակողմանիորեն դուրս է գալիս Հարավային Օսիայում հակամարտությանը վերաբերող մի շարք ռուս-վրացական համաձայնություններից: «Նովոստի Գրուզիի» գործակալության տեղեկացմամբ, Վրաստանի կառավարության ընդունած որոշմամբ վրաց-հարավօսական հակամարտության կարգավորման հարցով խառը վերահսկողական հանձնաժողովը դադարել է գոյություն ունենալուց, չեղյալ է հայտարարվել խառը խաղաղապահ ուժերի մանդատը Հարավային Օսիայում:

Այսօր էլ վրաց խորհրդարանը կքննարկի երկրում ռազմական դրության հարցը, մեծ հավանականությամբ, այն դարձնելով եւս 15 օր տեւելիք արտակարգ դրություն: Եվ ինչպես նշել են վրաց խորհրդարանական ուժերը, արտակարգ դրությանը զուգահեռ ռազմական դրություն կպահպանվի Վրաստանի այն շրջաններում, որտեղ գտնվում են ռուսական զորքերը:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Այսօր

- 11.00-Տեղի կունենա ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի հերթական նիստը, որի ընթացքում կքննարկվեն, մասնավորապես, պարարտանյութերի շուկայում գերիշխող դիրք զբաղեցնող «Դվին հոլդինգ» ընկերության եւ մի քանի այլ ընկերությունների նկատմամբ տուգանքի կիրառման հարցեր:
- 11.00-«Ուրբաթ» ակումբում մի խումբ ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ կխոսեն բնապահպանական քաղաքականության եւ դրա հնարավոր հետեւանքների մասին:
- 12.00-«Նովոստի» միջազգային մամուլի կենտրոնում տեղի կունենա Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն Հայկ Դեմոյանի մամուլի ասուլիսը: Թեման՝ հայ-թուրքական հարաբերությունները:
- 12.00-«Ուրբաթ» ակումբի հյուրն է «Ազգային համաձայնություն» կուսակցության նախագահ Արամ Հարությունյանը, թեման՝ «Ներքաղաքական իրավիճակը Հայաստանում եւ արտաքին մարտահրավերները»:
- 12.00-Կառավարության ընդունելությունների տանը տեղի կունենա ՀԱՊԿ Անվտանգության խորհրդի նիստ, այնուհետեւ՝ մամուլի ասուլիս:
- 13.00-«Հայելի» ակումբում տեղի կունենա հայ-թուրքական հարաբերություններին նվիրված բանավեճ ՀՀԿ եւ ՀՅԴ երիտասարդական թեւերի միջեւ:
- 15.00-«Նովոստի» միջազգային մամուլի կենտրոնում տեղի կունենա ՀՀ ԳԱԱ Բյուրականի աստղադիտարանի տնօրեն Հայկ Հարությունյանի մամուլի ասուլիսը: Թեման՝ Վիկտոր Համբարձումյանի 100-ամյակին նվիրված միջոցառումները:
- 15.00-Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտում տեղի կունենա քննարկում՝ նվիրված տարածաշրջանային զարգացումներին:

Եղանակը Երեւանում

Սպասվում է առանց տեղումների, փոփոխական ամպամածությամբ եղանակ: Ջերմաստիճանը գիշերը՝ +16...+18, ցերեկը՝ +32...+34 աստիճան:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԷ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Հաշուապահութիւն (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են՝ համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

ՀՅԴ հանրահավաք նվիրված ԼՂՀ անկախության 17-րդ տարեդարձին

Լեռնային Ղարաբաղի անկախության 17-րդ տարեդարձի առթիվ ՀՅԴ-ն երեկ հանրահավաք էր հրավիրել Մատենադարանի մոտ: Շուրջ 6 հազար մասնակիցների առաջ ելույթ ունենալով, ՀՅԴ ներկայացուցիչները համայն հայությանը շնորհավորելով ԼՂՀ անկախության կապակցությամբ՝ նաեւ ներկայացրին իրենց դիրքորոշումները ղարաբաղյան հարցի կարգավորման շուրջը: Թերեւս հանրահավաքում հնչած ելույթներից կարելի է նշել ՀՅԴ ներկայացուցիչների կարծիքները հայ- թուրքական հարաբերությունների, տարածաշրջանում տեղի ունեցող իրադարձությունների եւ Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի մասին: ԱԺ փոխնախագահ **Հրայր Կարապետյանն** անդրադառնալով Երեւանում սեպտեմբերի 6-ին կայանալիք Հայաստան-Թուրքիա ֆուտբոլային խաղին, իր ելույթում նշեց, որ ոմանց կողմից հրավերը քաղաքականացվել է, եւ նույնիսկ արմատական ընդդիմությունն է այդ առիթով ուրախություն ապրել: Նա եւս մեկ անգամ հիշեցրեց հավաքվածներին, որ Թուրքիան չի ապաշխարել իր արածների համար, եւ որ այդ պետությունը նախապայման է դնում Ղարաբաղի խնդրի լուծումներին: Նա հավաքվածներին կոչ արեց, որ սեպտեմբերի 6-ին, դեռեւս օդանավակայանից քաղաքակիրթ ձեւով ակցիաներ կազմակերպեն՝ Թուրքիայի նախագահ Գյուլի Հայաստան գալու կապակցությամբ:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Իսկ **Վահան Հովհաննիսյանի** կարծիքով՝ տարածաշրջանում ստեղծված իրավիճակը, երբ կովկասյան ժողովուրդները չեն կարողանում լեզու գտնել միմյանց հետ, պատճառ է թուրքական միջամտության տարածաշրջանի գործերին եւ այդ միջամտության մեջ բոլշեւիկների հետ հանցավոր համաձայնության: Խոսելով Վրաստանից, ՀՅԴ ներկայացուցիչը նկատեց, որ այդ պետության ներկայացուցիչները վերջին ժամանակներում ցույց են տվել ճակատագրական երկու սխալ, որոնց պատճառով Վրաստանը ալեկոծվում է, ջլատվում եւ գտնվում մասնատման եզրին: Ըստ նրա՝ վրացի այսօրվա գործիչները մոռացել են իրենց թագավորների շրջահայաց, փոխզիջող, համեստ քաղաքականությունը. «Վրաստանը պատմության մեջ եղել է միշտ բազմազգ պետություն, եւ Վրաստանի իշխողները լավ գիտակցել են դա: Եվ Ջավախքի իշխաններն են ստեղծել Վրաստանի հզորությունը: Վրաստանի իշխողները պետք է հասկանային, որ Վրաստանի ծաղկուն պետություն լինելու գրավականը կոնֆեդերատիվ Վրաստանն է»:

Ելույթ ունեցավ նաեւ **Արմեն Ռուստամյանը**: Արցախի անկախությունը Ռուստամյանի համար մաքառումների, արյան գնով ձեռք բերված հաղթանակ է: Իսկ տարածաշրջանային նոր պատերազմը, Աբխազիայի ու Հարավային Օսիայի անկախության ճանաչումը նոր զարգացումներ են եւ առնչվում են Արցախի հիմնախնդրի լուծման հեռանկարին. «Այս իրադարձությունները բացառիկ հնարավորություններ են ընձեռում վերահաստատելու մեր սկզբունքային դիրքորոշումները ԼՂՀ հակամարտության կարգավորման կապակցությամբ: ԼՂՀ հարցի կարգավորման հիմքը պետք է հանդիսանա ԼՂՀ ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքի անվերապահ եւ առանց սահմանափակումների կիրառումը: Ինքնորոշման այդպիսի կիրառելիությունը ապահովված է միջազգային բոլոր չափորոշիչներով»: Եղան նաեւ այլ ելույթներ՝ համերգային եզրափակմամբ:

ՆԱԻՐԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ

Ընդունելության քննությունների արդյունքները մտահոգում են ԵՊՀ ռեկտորին

Մամուլի ազգային ակումբում երեկ հյուրընկալվել էր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը: Ամփոփելով ընդունելության քննությունների արդյունքները՝ նա դժգոհություն հայտնեց դպրոցների տված գիտելիքներից: Ռեկտորի խոսքերով՝ վերջին ժամանակներում հետաքրքրությունը բնագիտական առարկաների նկատմամբ նվազել է, իսկ կենսաինֆորմատիկայի գծով ընդհանրապես հետաքրքրություն չկա: Բուհ ընդունվողներն այս տարի ավելի շատ նախընտրել են կենսաբանությունը: Մտահոգություն կա ինֆորմատիկայի, ֆիզիկայի ուղղությամբ, եւ ռեկտորը տեղեկացրեց, որ ինքը դիմել է կրթության եւ գիտության նախարարին՝ քննարկելու այս խնդիրները: Սիմոնյանի ներկայացրած տվյալներով, օրինակ՝ ֆիզիկայի ֆակուլտետում 20 պլանային տեղի համար ընդունվել են 5 հոգի: Աշխարհագրական ու երկրաբանական ֆակուլտետները խնդիրներ չեն ունեցել:

Համալսարանն այսօր խիստ կարիք ունի հայոց լեզվի մասնագետների: Բանախոսի բնորոշմամբ՝ համալսարանը աղետի առաջ է կանգնած, եթե երիտասարդ կադրեր չաշխատեն համալսարանում:

Իսկ լրագրողներից մեկի հարցին, թե ինչպե՞ս պետք է ապրի երիտասարդ կադրը, երբ ընդամենը 70-80 հազար դրամ աշխատավարձ է ստանում, ռեկտորը նկատեց, որ 17-18 մլն դոլար բյուջե ունեցող ԵՊՀ-ն ամեն ինչ իր հնարավորությունների չափով է անում, եւ, եթե հնարավոր լիներ 1000 դրամ էլ ավելացնելու այդ աշխատավարձերին, ապա մեծ ցանկությամբ կգնար այդ քայլին: Բացի այս, Սիմոնյանը ասում է, որ պետբյուջեից ընդամենը 24 տոկոս գումար ստացող համալսարանը այն հիմնարկն է, որ նաեւ ուսանողների սոցիալական խնդիրներն է հոգում եւ պետությանն էլ հարկ է տալիս:

Ընդհանուր առմամբ, այս տարի ԵՊՀ ընդունված ուսանողների թիվը կազմել է 2692, 31-ով քիչ անցած տարվա համեմատ:

Ինչեւէ, ռեկտորը ճիշտ տարբերակ է համարում ընդունելության կենտրոնացված համակարգը եւ համեմատելով այս տարվա ընդունող հանձնաժողովի աշխատանքները անցած տարվա հետ՝ հայտնեց, որ արդյունքները գրեթե նույնն են:

Ն. Մ

Խաբեության զոհը ուսանողներն են...

Նոր ուսումնական տարին էջմիածնի ուսանողները դիմավորեցին տհաճ անակնկալով: Հենց առաջին օրը պարզվեց, որ էջմիածին-Երեւան ուսանողական ավտոբուսի տոմսը նախկին հարյուր հիսուն դրամի փոխարեն դարձել է երկու հարյուր դրամ: Հարցին, թե ինչն է թանկացման պատճառը, վարորդը պատասխանեց. «Դե, քուրիկ ջան, սալյարկեն թանկացել ա, մենք էլ պտի մի ձեւ աշխատենք, թե չէ: Տակ շտո, էսօրվանից ուսանողականը երկու հարյուր դրամ ա...»

Թե՛ Երեւանում գործող երթուղային տաքսիների, թե՛ էջմիածին-Երեւան «Գազելների» ուղեվարձերը չեն փոխվել: Կառավարությունն էլ որեւէ որոշում կապված երթուղայինների թանկացման հետ, դեռեւս չի հրապարակել: Հետեւաբար էջմիածին-Երեւան ուսանողականի ուղեվարձի թանկացումը հիմնավորված չէ: Ու չափազանցություն չի լինի դեպքն ուղղակի որակել խաբեություն եւ դիմացինից մի քանի կոպեկ ավելի փող շորթելու հին հայկական ավանդական տարածված մեթոդ: Ուսանողներն էլ ճարահատյալ վճարում են պահանջված երկու հարյուր դրամը Երեւան հասնելու համար:

Հ. Հ.

«Էքսկլյուզիվներ» Տեր-Պետրոսյանից

1-ին էջից

Այս որոշման մեջ մի հակասություն էլ մատնացույց արեց Տեր-Պետրոսյանը՝ այն, որ Վ. Հարությունյանը նշում է ոստիկանության՝ վաղ առավոտյան «Ազատության» հրապարակում հրապարակային միջոցառումները հարկադիր դադարեցնելու նպատակը, իսկ ահա ոստիկանությունը հետագայում անընդհատ նշում էր տեղազննության վարկածը:

Իսկ ամենացնցողը երրորդ «էքսկլյուզիվն» էր, որով Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահ ընտրվելուց 10 տարի անց միայն Տեր-Պետրոսյանի համար պարզ է դարձել, որ Երեւանի թիվ 1 իրավաբանական կոնսուլտացիայի հարցմանն ի պատասխան Ռ. Քոչարյանի բնակության վայրի մասին տեղեկություն տվող տեղեկանքով Ռ. Քոչարյանը 1998 թվականին Երեւանում գրանցված չի եղել: Իսկ թե ինչու է հենց հիմա այդպիսի փաստաթուղթ հրապարակում, պատասխանը ավելի քան պարզամիտ էր՝ 3 օր առաջ է ձեռք բերել, իսկ ընդհանրապես, նրա կարծիքով, այսպիսի փաստաթղթերի հրապարակումը նորմալ պետությունում հրաժարականների պատճառ կարող էր դառնալ: Դե հրաժարվի՛ր, Ռ. Քոչարյան:

Ահա այսպիսի էքսկլյուզիվներ, որոնք պետք է ներկայացվեն եվրոպական կառույցներին: Լրագրողների հարցերին պատասխանելով՝ Տեր-Պետրոսյանը մի շարք արդիական հարցերի անդրադարձավ, ապա եւ էլի մի քանի հետաքրքրական բացահայտումներ արեց:

Ռոբերտ Քոչարյանի քաղաքականություն վերադառնալու մասին խոսակցությունների ֆոնին՝ արդյոք նրան իրեն մրցակի՞ց է համարում Տեր-Պետրոսյանը:

«Քոչարյանն ինչո՞վ է զբաղվում՝ քաղաքականությունից դուրս է, երբ որ նա մտնի քաղաքականություն, ես էլ մնամ քաղաքականության մեջ, բնականաբար մենք կլինենք մրցակիցներ, չի բացառվում՝ նաեւ ինչ-որ պահի դաշնակիցներ դառնանք, քաղաքականության մեջ ամեն ինչ հնարավոր է: Քաղաքականությունն իսկապես կարող է ունենալ այդպիսի տարօրինակ վերիվարումներ, մի զարմացեք, դուք ծիծաղեցիք, բայց շատ լուրջ բան եմ ասում», ասաց եւ օրինակ բերեց վերջին բոլոր կոալիցիաները, ուր նախկին հակառակորդները նվիրված դաշնակից են դարձել:

Մեր տարածաշրջանի դեպքերն ի՞նչ անդրադարձներ կարող են ունենալ ղարաբաղյան խնդրի վրա. ըստ Տեր-Պետրոսյանի՝ Կոսովոն, Հարավային Օսիան եւ Աբխազիան դեռ երաշխիք չեն, որ այդպես հեշտ են լուծվելու նաեւ մնացյալ սառեցված հակամարտությունները, եւ հասկապես՝ Ղարաբաղինը, անգամ կարող են բարդացնել գործը, քանի որ սառեցված հակամարտությունների լուծումը ոչ թե ինչ-որ սկզբունքների կիրառման հետեւանք է, այլ գերտերությունների շահերի բախման, բացատրեց Տեր-Պետրոսյանը, ավելացնելով, թե այդ հարցերը լուծվում են շահերի թելադրանքով, այդ շահերն են թելադրում՝ տարածքային ամբողջականության, թե՞ ինքնորոշման իրավունքի սկզբունքը գործի տվյալ պարագայում:

Արդյոք հիասթափվե՞լ է Արեւմուտքից, որ իր հարցազրույցում ռուսամետ տեսակետներ է հայտնել: Այս հարցին ի պատասխան Տեր-Պետրոսյանը կրկնեց իր տեսակետը. Հարավային Օսիայում ռուսները կանխել են ցեղասպանությունը՝ նշելով, թե ոչ ռուսամետ եւ ոչ էլ հակաարեւմտյան է ինքը, այլ փաստն է արձանագրել, իսկ եթե իշխանություն լիներ, գուցեեւ ավելի զգուշավոր արտահայտվեր:

Արդյոք հասարակությունը պատրա՞ստ է հայ-թուրքական հարաբերություններին, քանի որ այնպես սուր չի ընկալում այդ մասին խոսակցությունն, ինչպես Տեր-Պետրոսյանի օրոք: Վերջինս նշել է, թե իր օրոք էլ է հասարակությունը պատրաստ եղել, ուղղակի արմատական ընդդիմությունն էր դրան դեմ: Ու իր համար զարմանալի է թվում, որ չնայած երեք անգամ ինքը, մեկ անգամ Ռոբերտ Քոչարյանը եղել են Թուրքիայում, թուրք իշխանավորներից ոչ մեկը դեռ Հայաստան չի այցելել, այնպես որ ողջունում է Գյուլի այցը Հայաստան, իսկ թուրքերի առաջարկը կովկասյան միասնական կառույց ստեղծելու մասին չաշխատող է համարում՝ կյանքը ցույց կտա՝ դրանից ինչ է դուրս գալու: Իսկ ահա Սերժ Սարգսյանի այն միտքը, թե պատմաբանների հայ- թուրքական հանձնաժողով կարելի է ստեղծել, եթե առանց նախապայմանների նախ բացվեն սահմանները, նշանակում է ցեղասպանության խնդիրը սակարկության առարկա դարձնել: Երբ լրագրողները ճշտեցին, թե խոսքը վերաբերել է առհասարակ բոլոր հարցերի քննարկմանը, Տեր-Պետրոսյանը հիշեցրեց Ս. Սարգսյանի վերջին երկու հարցազրույցները արտերկրյա լրատվամիջոցներին, ուր հանձնաժողով ստեղծելու մասին Ս. Սարգսյանը կարող էր կրկին հիշել եւ ավելի հստակեցնել, բայց նա այդ մասին մոռացել է:

«Գունավոր հեղափոխություն» որակումից Տեր-Պետրոսյանը նեղացավ, քանի որ իր գլխավորած շարժումն, ըստ նրա, ոչ թե գունավոր հեղափոխություն, այլ քաղաքակիրթ պայքար է, իսկ ընդհանրապես՝ նա մի պահ վստահ տոնը կորցրեց, թե հաղթելու եւ գալու են իշխանության՝ «դրել ենք նպատակ, կհասնենք՝ կհասնենք, չենք հասնի՝ չենք հասնի» ասելով, թեեւ ասուլիսի այլ հատվածներում չէր խուսափել մարտական ձեւակերպումներից եւ իշխանությունների հասցեին ինչ ասես ասելուց:

Տեր-Պետրոսյանին դուր չեկավ նաեւ «**Ազգի**» հարցը, որի իմաստն այն էր, թե ինչու, ի վերջո, նա եւ իր կողմնակիցները չկասեցրին ԵԽԽՎ բանաձեւի այն դրույթը, որով ընդունեն ընտրությունների արդյունքները վավեր համարող ՍԴ որոշումը. կարելի է, չէ՞, մի քայլ հետ գնալ երկու ոտքը մի կոշիկի մեջ դնելուց՝ հանուն բանտերում գտնվող իր կողմնակիցների, ինչի արդյունքում իշխանությունն էլ կմեղմանա ու գուցե բաց թողնի բանտարկյալներից շատերին: Այսպիսի հարց տալու համար ես 1988-ից բավարար դիտարկումներ ունեի Տեր-Պետրոսյանի եւ նրա ժամանակի վերաբերյալ, իսկ հենց երեկ էլ նրա խոսքում մի պահ կար՝ «Դե լավ, տվեցի իշխանությունը, հիմա դուք լուծեք (Ղարաբաղի հարցը-Մ. Խ.)»: Ու դրանից ծագեց հարցը, թե՝ եթե դուք նախկինում իշխանության անդամների հետ պայմանավորվում էիք իշխանություն հանձնելու վերաբերյալ եւ այսօր էլ իրականությունը համարյա նույնն է, էլ ընտրությունների արդյունքների նկատմամբ ինչո՞ւ եք այդքան անհաշտ, հանուն Ձեր կուսակիցների՝ մի քայլ հետ գնացեք: Այստեղ Տեր-Պետրոսյանը հագավ սպիտակ ձեռնոցները ու թե՝ «Դուք կլասիկ օրինակ բերեցիք, թե ինչպես կարելի է 5 րոպեում շատ քաղաքավարի եւ գրագետ ձեւով աղավաղել իմ բոլոր մտքերը: Մի կլասիկ, փայլուն ուղղակի քվինտէսենցիա էր. Ղարաբաղի հարցը որ ասացի՝ դե հիմա դուք լուծեք, դա համարեցի՞ք պայմանավորվածություն. ոչ, դա քաղաքական դիրքորոշում էր, ինչ պայմանավորվածության մասին էր խոսքը, ստեղծվել էր մի վիճակ, երբ այդ մարդիկ կարողացել էին համոզել շատերին, որ կա Ղարաբաղի հարցի ավելի լավ լուծում: Երբ ես դա չանեի՝ ինչպիսի լուծում էլ լիներ հետագայում, մի առասպել էր շրջելու, որ, տեսեք, Տեր-Պետրոսյանին ցույց տվեցին այդ լուծումը, եւ նա չարեց, եւ մենք կորցրեցինք Ղարաբաղը, կամ, չգիտեմ, ստացանք ավելի քիչ, քան կարող էինք ստանալ»:

Ես հիշեցրել էի նաեւ իշխանությանն ուղղված գնահատականների մեղմացման, Տիգրան Սարգսյանի նշանակումը հաջող համարելու նրա մոտեցումները. չէ, երբ իշխանությունները լավ բան են արել՝ միշտ էլ այդ լավի մասին Տեր- Պետրոսյանն ասել է, եւ այսօր էլ ասելու է: Տիգրան Սարգսյանն էլ լավ տնտեսագետ-վատ կառավարիչ է, որովհետեւ ազդեցություն չունի կառավարության վրա եւ ուրիշ իշխանական կենտրոնից է ստանում հրահանգները:

Եվ մի անգամ էլ գնահատեց ինձ՝ «Վարպետացել եք, 10 տարի է ուրիշ գործով չեք զբաղվել»:

Սա ես որպես գովեստ եմ ընդունում, քանի որ ոչ թե 10, այլ ավելի տարիները լրագրության մեջ ինձ թույլ են տալիս հիշել, օրինակ, որ 1996 թվականին ընտրությունների արդյունքները դեռ ԿԸՀ կողմից չհրապարակված, այն պարագայում, երբ ընդդիմությունն ասում էր, որ ի՛ր թեկնածուն է հաղթել, Տեր-Պետրոսյանը շամպայնի բաժակ բարձրացրեց իր կողմնակիցների հետ՝ իր հաղթանակը նշելով, եւ դա ցույց տվեց հեռուստացույցով, իսկ նրա մի այլ կողմնակից ընտրությունների գիշերվա ժամը մեկի տագնապալի հավաքում ասել էր. «Եթե 100 տոկոս էլ հավաքեին՝ իշխանությունը չէինք տալու»: Այնպես որ ես շատ հիմնավոր պատճառներ ունեմ իր եւ ուրիշի ընտրությունների մասին Տեր-Պետրոսյանի երկակի ստանդարտներին չհավատալու, սեփական ընտրակեղծիքները մոռանալով՝ մի քայլ զիջում չանելը սկզբունքայնություն չհամարելու եւ երիտասարդ լրագրողուհիների նման նրան հիացական ժպիտով չնայելու համար:

Հայ ժողովրդի նվիրյալ զավակը

Ալեքսանդր Կիրակոսյան

Իմ կյանքի ճանապարհին բախտ եմ ունեցել մոտիկից առնչվելու, աշխատելու մշակույթի, արվեստի, գիտության, գրականության, երկրի կառավարման ու պետականության փառահեղ մեծությունների հետ, որոնք անհատականություններ էին իրենց գործով, ծառայություններով, բարոյական կերպարով, հայ ժողովրդի հանդեպ իրենց ունեցած նվիրվածությամբ, երկրի ու ժողովրդի ներկայի եւ ապագայի հարցում իրենց մտահոգությամբ ու անհանգստությամբ:

Տարիների ընթացքում բազմաթիվ պետական ու քաղաքական գործիչների հետ եմ աշխատել ու հաղորդակցվել: Կարող եմ հավաստել, որ նրանց մեջ ամենանշանավորներից մեկը Ալեքսան Կիրակոսյանն է: Նա այնականավոր գործիչներից է, ովքեր իրենց բովանդակ կյանքն ու կազմակերպչական բացառիկ ունակությունները նվիրեցին Հայաստան երկրի կառուցմանն ու հայ ժողովրդի բարգավաճմանը:

Հակիրճ խոսքով անհնար է համակողմանի բնութագրել Ալեքսան Կիրակոսյան երախտավոր մարդուն, պետական ու քաղաքական գործչին, հայ ժողովրդի նվիրյալին, որովհետեւ նա անցել է կյանքի հերոսական ճանապարհ՝ ճաշակելով մարտական փառքի եւ ստեղծագործ աշխատանքի բերկրանքն ու դժվարությունները, մարդուն, որն անուրանալի անձնական ներդրում ունի մեր երկրի կենսագործունեության բոլոր ոլորտների զարգացման գործում: Կփորձեմ նրա գործունեության եւ բնավորության կարողությունների մի քանի դրվագներ ներկայացնել ընթերցողին:

Ալեքսան Կիրակոսյանը պատկանում է հայ կոմունիստների այն կարգին, որոնց նպատակն էր սոցիալիստական գաղափարների կենսագործման ճանապարհով ավելի ծաղկուն դարձնել Հայաստանը, բարեկեցիկ դարձնել հայ ժողովրդի կյանքը: Նա իրոք այն գործիչներից էր, որի գերագույն նպատակը Հայաստանն էր ու հայ ժողովուրդը: Մինչեւ կյանքի վերջը նա հավատարիմ մնաց իր դավանանքին: Ցավոք, այսօր որոշ գրչակներ, քաղաքական շահերից ելնելով, ամեն առիթով փորձում են ուրանալ Խորհրդային Հայաստանի ակնառու հաջողությունները տնտեսական եւ հոգեւոր ոլորտներում, նսեմացնել հանրապետության ղեկավարության ազգանպաստ գործունեությունը: Անվերապահորեն մերժում եւ դատապարտում եմ նմանատիպ քաղաքական շահարկումներն ու զրպարտանքները:

Հայաստան աշխարհի զարգացման եւ հզորացման գործում արժանի ավանդ ունեցող ղեկավարների շարքում իր պատվավոր տեղն ունի Ալեքսան Կիրակոսյանը: Նա ներկայացուցիչն է այն սերնդի, որը հերոսացավ Մեծ հայրենականում եւ ապրեց երկրի ստեղծագործ վերականգնումի բերկրանքը:

Ալեքսան Կիրակոսյանը հսկայական դերակատարություն եւ անձնական ներդրում ունի մեր երկրի տնտեսության, հատկապես սննդի, թեթեւ, տեղական եւ փայտամշակման արդյունաբերության, գյուղատնտեսության եւ շինարարության ինտենսիվ զարգացման, տեխնիկական զինվածության մակարդակի բարձրացման գործում: Նա տասնվեց տարի աշխատել է ՀՀ Նախարարների խորհրդի նախագահի տեղակալի, որից տասը տարին՝ առաջին տեղակալի պաշտոնում: Այդ տարիներին Ալեքսան Կիրակոսյանի ակտիվ մասնակցությամբ ընդունվեցին ԽՄԿԿ Կենտկոմի եւ ԽՍՀՄ Նախարարների խորհրդի Հայաստանի ժողտնտեսության հետագա զարգացմանն ուղղված հիմնարար որոշումներ, ինչպիսիք են ոռոգելի երկրագործության զարգացման, Սեւանա լճի բնական պաշարների վերականգնման ու պահպանության, Բաղրամյանի նորաստեղծ շրջանի կազմակերպման, թեթեւ եւ սննդի արդյունաբերության ճյուղերի արդիականացման մի շարք այլ որոշումները:

Նա արտադրության հզոր կազմակերպիչ էր: Հայտնի է, որ այդ տարիներին տնտեսության հետագա ճակատագրին վերաբերող բոլոր հարցերը լուծվում էին Մոսկվայում: Ալեքսան Կիրակոսյանը կարողանում էր միութենական մարմիններում լուծել գրեթե բոլոր մեծ ու փոքր հիմնահարցերը, քանզի մի կողմից նա կարողանում էր արժանապատվորեն եւ հիմնավոր ներկայացնել քննարկվող խնդիրները, մյուս կողմից՝ վայելում էր ԽՍՀՄ Պետպլանի եւ ճյուղային նախարարությունների ղեկավարների հարգանքը: Նրա հետ հաշվի էին նստում, Մոսկվայում նրա առջեւ փակ դռներ չկային:

Ալեքսան Կիրակոսյանը մշակույթի մարդ էր: Նրա էությունը եւ կերպարը շաղախված էին ազգային եւ ոչ միայն ազգային մշակույթով: Խորությամբ էր տիրապետում, վերլուծական բազմաթիվ ելեւէջներով էր վերծանում թատրոնի, գրականության, քանդակագործության ու նկարչության պրոբլեմները: Մշակույթի եւ արվեստի բնագավառների ու գործիչների հանդեպ ցուցաբերվող բարձր հոգատարությունը դարձել էր նրա գործելաոճի առանցքային հարցերից մեկը: Նա սերտ, բարեկամական կապերի մեջ էր Հայաստանի եւ սփյուռքի մշակույթի, արվեստի եւ գիտության, մտավորականության եւ գրեթե բոլոր բնագավառների կաղրերի հետ:

Ալեքսան Կիրակոսյանը գրականության մարդ էր: Նա իմ ճանաչած ամենակարդացած մարդկանցից էր: Պարտադիր պետք է կարդար հայ, ռուս եւ միջազգային գրականության արժեքավոր գործերը եւ ոչ միայն կարդար, այլեւ արտասաներ, մեկնաբաներ, մեջբերեր, պրոպագանդեր դրանցում զետեղված իրեն հոգեհարազատ մտքերն ու իմաստությունները: Նա անձնական մտերմություն է ունեցել հայ անվանի գրողների ու բանաստեղծների հետ. Ավետիք Իսահակյանի, Հովհաննես Շիրազի, Համո Սահյանի, Ռազմիկ Դավոյանի, Հրանտ Մաթեւոսյանի, Սերո Խանզադյանի, Վահագն Դավթյանի, Հրաչիկ Հովհաննիսյանի... Եղել է նրանցից շատերի երկրպագուն եւ հոգատար պաշտպանը:

Ալեքսան Կիրակոսյանը հողի մարդ էր, օժտված բնատուր հատկություններով: Իրոք միայն հողածին եւ հողապաշտ մարդիկ ունեն խոր իմաստություն եւ աշխատանքի ինքնատիպություն: Նա սիրում էր գյուղը, նրա մարդկանց, ուրախանում հայկական գյուղի համայնապատկերով, ծանոթ էր գյուղի բոլոր հիմնախնդիրներին, ամենայն խորությամբ եւ իրազեկությամբ գիտեր հայ գյուղացուն հուզող բոլոր հարցերը եւ դրանց լուծման ուղիները: Մանկան նման ուրախանում էր, երբ բերքի ձեւավորման ժամանակահատվածում հորդառատ անձրեւ էր գալիս, իրեն հատուկ ոճով ասում էր՝ «Ցորենն է թափվում, ցորեն»: Սարսափելի մոլեգնում էր, երբ հանրապետությունում արդյունավետ չէին օգտագործվում ջրային պաշարները, որ նրանց մեծ մասը արտահոսում էր Հայաստանից դուրս: Նա վրդովված ասում էր, որ ոչ թե ջուրն է արտահոսում, այլ մեր երակների արյունը:

Անտոն Քոչինյանից եւ Ալեքսան Կիրակոսյանից բացի ես չեմ ճանաչում մեկ ուրիշ ղեկավարի, որն ավելի լավ ճանաչեր մեր երկիրը, նրա մարդկանց, հողն ու ջուրը:

Ալեքսան Կիրակոսյանը զգալի ծառայություն ունի Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի արդարացի լուծման ճանապարհին: Խորհրդային իշխանության տարիներին նա բազմիցս այցելել է Ղարաբաղ, քննարկել եւ լուծել պատմամշակութային հուշարձանների պահպանության եւ վերականգնման, ինչպես նաեւ Արցախի հետագա անելիքների ու ճակատագրի մի շարք հարցեր:

Բնութագրական էր նրա հրապարակային ելույթը 1988-ի հուլիսին ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանում: Նա խստորեն դատապարտեց սումգայիթյան ոճրագործությունը՝ որակելով որպես ցեղասպանություն եւ առաջարկվեց համապատասխան որոշում ընդունել: Նա հայտարարեց, որ ԼՂՀ մարզային խորհրդի որոշումը՝ Ադրբեջանի կազմից դուրս գալու եւ Հայաստանի կազմի մեջ մտնելու մասին, ԽՍՀՄ սահմանադրությամբ եւ օրենսդրական մյուս ակտերով հիմնավորված արդարացի պահանջ է:

Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրական պայքարը, փառք Աստծու, պսակվեց հաղթանակով՝ մեր զավակների հերոսացման եւ մեծ զոհաբերությունների գնով Ղարաբաղը անկախացավ:

Ալեքսան Կիրակոսյանը բանավիճելու բարձր կուլտուրա ուներ: Հեշտ էր նրա հետ վիճել, գալ համաձայնեցված կարծիքի: Երբեմն նա չէր համաձայնում իմ կարծիքին: Ամեն մեկս ունեինք մեր ճշմարտությունը: Միասին աշխատած տարիները ես համարում եմ փոխադարձ հարգանքի տարիներ, որն ինձ համար շատ թանկ է:

Ալեքսան Մատվեյիչը չափազանց պահանջկոտ էր իր եւ գործընկերների նկատմամբ, խիստ էր եւ բարի, երբեմն էլ շատ հզոր եւ չափազանց անպաշտպան: Նա անողոքության հասնող բծախնդրություն էր հանդես բերում ու չէր ներում, երբ անմշակ, մասնագիտորեն չվերլուծված, բազմակողմանի չհիմնավորված որոշման նախագծեր էին ներկայացվում կառավարության քննարկմանը: Դա մանրախնդրություն չէր, այլ խստապահանջ վերաբերմունք աշխատանքի նկատմամբ:

Ալեքսան Կիրակոսյանը աշխարհատեսյակ մարդ էր, կարողանում էր կանխատեսել երկրագնդի տարբեր մասերում գործընթացները: Նա քաջատեղյակ էր մեր տարածաշրջանի քաղաքական ու տնտեսական, միջպետական ու դիվանագիտական անցուդարձերին եւ հեռանկարներին, մտահոգված էր մեր երկրի հետագա զարգացման եւ անվտանգության ճակատագրով: Գտնում էր, որ բոլոր մարտահրավերներին դիմակայելու հիմնական պայմանը մեր պետության ու երկրի հզորացումն է, նրա անվտանգության ապահովումն է, ազգային միաբանության, համաձայնության եւ համերաշխության ամրապնդումը:

Մատվեյիչը կյանքի մարդ էր, կյանքին սիրահար: Առավել սիրահարված էր աշխարհին ու բնությանը: Իրենց բնակարանում երբեմն գիշերներ էինք լուսացնում՝ տնտեսության, հոգեւոր կյանքի, միջազգային անցուդարձերի ներկա եւ գալիք զարգացումների այս կամ այն հիմնախնդիրների շուրջը բանավիճելով: Լուսադեմին նա դուրս էր գալիս պատշգամբ, նայում երկնքին եւ ասում՝ «Բարի լույս, աշխարհ ջան»: Ափսոս, հազար ափսոս, որ նա այլեւս չկա, եւ ինձ պատել է մենակության զգացումը: Ինչքան հեռանում ենք նրա մահից, այնքան ավելի զգալի է նրա կորուստը, ավելի է խորանում նրա կորստյան հետեւանքով առաջացած վիհը: Այսօր արդեն, երբ ֆիզիկապես մեզ հետ չէ նշանավոր պետական գործիչն ու մեր անզուգական ընկերը՝ սփոփիչ մի բան, այնուամենայնիվ, կա: Դա նրա գործն է, տիտանական իր ջանքերի շնորհիվ Հայաստանում ստեղծված նյութական եւ հոգեւոր արժեքները: Կանցնեն տարիներ, կփոխվեն մարդիկ ու աշխարհը, ամեն մի սերունդ իր չափանիշներով կփորձի գնահատել Ալեքսան Կիրակոսյանի կերպարը, գործերն ու ազգանպաստ ծառայությունները: Բոլոր պարագաներում նա կմնա հայ ժողովրդի պատմության մեջ որպես վառ անհատականություն, որն աշխարհ եկավ իր ժողովրդին ծառայելու առաքելությամբ, անսկսուն ջանքեր գործադրեց մեր երկրի բարգավաճման համար եւ կյանքից հեռացավ Հայաստան աշխարհի ապագայով մտահոգված:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

Ազգային յուղարկաւորութիւն ողբ. Վարդգէս Պալեանի

Վստահաբար Մ. Նահանգներու մայրաքաղաք Ուաշինկթընի հայ համայնքը երբեւիցէ տեսած չէր նման յուղարկաւորութիւն մը բովանդակ իր պատմութեան ընթացքին: Օգոստոս 15-16 շաբաթավերջը ողբացեալ Վարդգէս Պալեանին վերջին յարգանքը տալու համար հաւաքուած էին հայ կեանքին հետ աղերս ունեցող ազգային մեր կազմակերպութիւններու՝ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, ՀԲԸՄ-ի, ԹՄՄ, ՌԱԿ, Հայկական համագումարի ներկայացուցիչները, Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ծառայած Միացեալ Նահանգներու նախկին բոլոր դեսպանները, ողբացեալը յարգող մեծ թիւով ազգայիններ Ամերիկայի զանազան շրջաններէն եկող, համայնքի հայութիւնը եւ ընտանեկան պարագաները:

Ուրբաթ օր երեկոյեան ժամը 7-ին Ուաշինկթընի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ տան կարգը: Վարդգէսի դագաղին շուրջ բոլորուած սգակիրներու համար այդ իրիկուն յիշատակներու, վերապրումի պահն էր անկասկած: Ազգային ծառայութեան կէսդարեայ բովանդակ իր կեանքով Վարդգէս Պալեան արժանացած էր իր ընկերներուն, աշխատակից-գործակիցներուն անվերապահ յարգանքին Պէյրութի Հայ երիտասարդաց ընկերակցութեան իր երիտասարդութեան օրերէն մինչեւ Ամերիկայի ՀԲԸՄիութեան եւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան ղեկավարութեան տարիները: Խօսք առին՝ հանգուցեալի կնոջ՝ տիկին Անի Թօթահը, ՀՀ արտգործնախարարութեան սփիւռքի հարցերու կոմիտէի նախագահ Հրանոյշ Յակոբեանը, քանդակագործ Ռուբէն Նաքեանի որդին՝ Ն. Նաքեանը, Հայաստանի մէջ ԱՄՆ նախկին դեսպան Ջոն Էվանսը եւ ուրիշներ:

Յաջորդ օրը եկեղեցին լեցուն էր սգակիրներով դարձեալ: Վերջին յարգանքի պահն էր, որ կուգար իտաւանշիտ ով հոն հաւաքուածներէն: Անժամանակ մահը այս բարի ազգային բարերարին միայն ողբ ու արցունք կը յառաջացնէր իր մտերիմներէն:

Ամերիկայի Արեւմտեան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամեան կը նախագահէր թաղմանական կարգին, շրջապատուած եկեղեցական բարձրաստիճան քահանայ հայրերով: Ան եւս իր կարգին ներկայացուց Վարդգէսի կենսագրականը՝ տալով իր անձնական փորձառութիւնը ողբացեալի հետ: Խաժակ սրբազան կարդաց Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Բ. կաթողիկոսի ցաւակցական նամակը ու փոխանցեց Երուսաղէմի հայոց պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկեանի ցաւակցութիւնները:

Ընտանիքի անդամներէն բժ. Սիմոն Սիմոնեան կարդաց Կտակարանէն հատուած մը: Յատկապէս հրաւիրուած էր ծանօթ դաշնակահար Շահան Արծրունին, որ դաշնամուրով նուագակցեցաւ եկեղեցական արարողութեան:

Հարիւրաւոր հեռագիրներ եւ ցաւակցագիրներ հասած էին ընտանեկան պարագաներուն եւ անոնցմէ կարգ մը հասուածներ առանձին թղթիկներով բաժնուած սգակիրներուն:

Ցաւակցագիրներէն յիշենք Միացեալ Նահանգների նախագահ Ջորջ Բուշ, ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Յարութիւնեան, հայամէտ կոնգրէսականներ Ֆրանք Փելլոն եւ Ջօ Նոլենբերգ, ՀՀ արտաքին գործերու նախարար Էդուարդ Նալբանդեան, Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտոր դոկտ. Արամ Սիմոնեան, ՀԲԸՄ-ի նախագահ Պերճ Սեդրակեան, Լիբանանի ՀԲԸՄ-ի Շրջանային յանձնաժողով, Ամերիկայի Թ. Մ. Միութիւն եւ ուրիշներ:

Պալեան ընտանիքի երիտասարդ սերունդի ներկայացուցիչներու առաջնորդութեամբ հէգ Վարդգէսին դագաղը առաջնորդուեցաւ եկեղեցիէն դուրս ու ապա գերեզման, գտնելու իր յաւերժական հանգիստը:

Այնուհետեւ «Ռիթզ-Քարլթըն» հիւրանոցին մէջ տեղի ունեցաւ հոգեճաշ:

Հոն եւս գործադրուեցաւ յայտագիր ու ներկայացուեցաւ պատկերներ Վարդգէսի կեանքին նուիրուած: Յուզիչ պահեր՝ հանգուցեալին բովանդակալից ազգային- հասարակական ու ընտանեկան կեանքէն:

Անոր յիշատակները անգամ մը եւս ներկաներուն կողմէ արթնուեցան: Բժիշկ Գէորգ Քէշիշեան, քենեկալը եւ վաղեմի ընկերը Վարդգէսին, տուաւ իր սրտի խօսքը: Խօսք առին Ուաշինկթընի մօտ ՀՀ դեսպան Թաթուլ Մարգարեան, յանուն ՀԲԸ Միութեան մեծ ընտանիքին խօսք առաւ դոկտ. Արշափր Կեօնճեան: Նոյնպէս՝ ԹՄՄիութեան անունով՝ Մարօ Պետրոսեան: Ընտանեկան շրջանակէն ողբացեալի որդին Սեւակը, նաեւ վաղեմի բարեկամը՝ Եուանդ Ազատեան:

Վարդգէս Պալեանի մահով ամերիկահայութիւնը կը կորսնցնէ իր ամենէն արժանաւոր զաւակներէն մէկը, ՀԲԸՄիութիւնը՝ հաւատարիմ իր անդամը, ԹՄՄ եւ ՌԱԿ-ը՝ իր առաջնորդներէն մէկը, Հայաստանն ու հայութիւնը՝ խոնարհ բարերարը:

ՍԳԱՒՈՐ

Կովկասյան պատերազմի առաջին զոհը

«Պատերազմի առաջին զոհը ճշմարտությունն է»

Հիրամ Ջոնսոն

Ամերիկացի հայտնի սենատոր Հիրամ Ջոնսոնի այս հայտարարությունը հրատապ է նաեւ այսօր, ամեն մի պատերազմի առաջին զոհը ճշմարտությունն է: Հարավօսական պատերազմում մեկ անգամ եւս հաստատվեց այս օրինաչափությունը, այս պատերազմում առաջին հերթին գնդակահարվեց ճշմարտությունը, եւ նրանք, ովքեր բոլորից շատ էին ստում, բոլորից բարձր էլ բղավում էին՝ «բռնեցեք գողին»: Ժամանակակից պատերազմում քիչ է ռազմի դաշտում հաղթելը, շատ կարեւոր է նաեւ հաղթանակը լրատվամիջոցներում, որոնք եւ վերածվում են ռազմի դաշտի եւ որտեղ այդ ժամանակ բոլորից քիչ հարգվում է ճշմարտությունը, առաջին պլան են մղվում «տաք» նորություններ հաղորդող լրագրողները, որոնց թղթակցությունների մեծ մասը քիչ բան է արտահայտում իրականության մասին, կամ, եթե արտահայտում են, միայն խտացրած գույներով, որտեղ դժվար է ճշմարտությունը ստից տարբերել: Նման վայ լրագրողները որպես կանոն օգտագործում են ճշմարտանման մի փաստ եւ նրա շուրջը կառուցելով իրենց սուտը, փորձում են ցանկալին իրականության տեղ մատուցել: Նման գործընթացները պատահական չեն եւ չեն կազմակերպվում մեկ կամ երկու «վատ» լրագրողի կամքով, այս գործընթացների մեջ ներգրավված են լրատվական հսկայական, գերհզոր ընկերությունները, փաստորեն ստի տարածման համար աշխատում է մի ամբողջ ինդուստրիա՝ զանգվածային լրատվամիջոց անվան տակ: Այսինքն, սա մշակված քաղաքականություն է, որի նպատակը ոչ թե օբյեկտիվ իրողությունը հաղորդելն է, այլ քարոզչական պատերազմում շահելը: Այս փաստերին մենք ականատես եղանք թե՛ բալկանյան եւ թե՛ իրաքյան պատերազմների ժամանակ: Ցավոք, հարավօսական պատերազմը մեկ անգամ եւս ցույց տվեց, որ ազատ եւ անկախ մամուլ գոյություն չունի, այլ կան միայն այս կամ այն տերության քաղաքական շահերը սպասարկող լրատվամիջոցներ, որոնք, հատկապես ճգնաժամային պայմաններում, ծառայում են միայն սեփական երկրի ու կառավարության քաղաքական շահերին: Փաստորեն արեւմտյան մամուլի ազատությունը սին գաղափար է, ոչ մի եզր չունի իսկական ազատության, առավել եւս անկախության հետ: Այդ լրատվամիջոցներն ընդամենը արեւմտյան գերհզոր քաղաքակրթության գաղափարական մեքենաներն են, որոնք իրենց առջեւ «առաքելություն» են դրել ուրիշներին ազատություն եւ անկախություն, ապրելաձեւ եւ կառավարման համակարգ սովորեցնելու, երբ այդ քաղաքակրթության տարածածը մինչ օրս մնացած ողջ աշխարհին միայն ավեր, զոհեր ու տառապանքներ է բերում: Արեւմտյան արժեքային համակարգերը տարածելու փորձերն Աֆրիկայում, Ասիայում՝ Իրաքում կամ Աֆղանստանում, այդ երկրների ժողովուրդներին միայն քաոս, աղքատություն, սով եւ արյունահեղություն է բերել: Պարզ է մի բան, 21-րդ դարում աշխարհում չկան ազատ ու անկախ լրատվամիջոցներ, կան միայն քարոզչամեքենաներ, որոնք ծառայում են միայն աշխարհի հզորների քաղաքական շահերին եւ որտեղ ինչպես առանձին մարդը, այնպես էլ փոքր ազգերը եւ ժողովուրդները տեղ չունեն, իսկ եթե ունեն էլ, ապա միայն այս կամ այն տերության քաղաքական շահերի լուսանցքում:

Ճշմարտությունն առկա հակամարտությունների լուծման մասին

Հարավօսական բլիցկրիգը, որը փորձեց կատարել Թբիլիսին, սակայն ավելի լավ ստացվեց Մոսկվային, մեկ անգամ եւս ապացուցեց հին ճշմարտությունը՝ ազատություն հնարավոր է ձեռք բերել միայն զենքի ուժով, իսկ հակամարտությունները լուծվում են միայն ռազմի դաշտում, այլ ոչ թե բանակցություններով: Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի հակամարտությունների լուծման համար տարիներ շարունակ ընթացող բանակցությունները, տարբեր ձեւաչափերով եւ տարբեր մակարդակներով, այդպես էլ ոչ մի արդյունքի չբերեցին, սակայն 5-օրյա պատերազմը լուծեց այդ հարցը: Այժմ այս պատերազմին կհաջորդի երկարատեւ բանակցությունների փուլը, որտեղ կողմերից մեկը կճանաչի այս պետությունները, մյուսները՝ ոչ, սակայն անկախ դրանից պարզ է, որ այս գործընթացում որակական փոփոխություն է տեղի ունեցել եւ նույնիսկ մեկ պետության՝ Ռուսաստանի ճանաչումն իսկ բավական է, որ այս երկու պետություններն իրենց լիարժեք պետական միավոր զգան: Ի դեպ, երբ 2-րդ աշխարհամարտից հետո ձեւավորվեց Միավորված ազգերի կազմակերպությունը, աշխարհում 55 անկախ պետություններ գոյություն ունեին, այսօր դրանց թիվը 192 է: Այսինքն՝ ոչ ոք չի կարող պնդել, թե պետությունների ձեւավորման գործընթացը կանգ է առել եւ այլեւս անհնար է նոր պետությունների ստեղծումը: Մեկ ճշմարտություն եւս՝ Արեւմուտքը չի պատրաստվում ճանաչել Հարավային Օսիան եւ Աբխազիան ու ոչ թե այն պատճառով, որ դա չի ցանկանում Թբիլիսին, այլ որովհետեւ դա չի բխում իրենց քաղաքական ու ազգային շահերից: Այսինքն՝ այս կամ այն ժողովրդին անկախություն տալու եւ պետություն ունենալու իրավունքը որոշվում է ոչ թե այդ ժողովրդի ցանկությամբ կամ միջազգային օրենքներով, այլ տերությունների քաղաքական շահերով: Եթե դրանք համընկնում են, պետությունը ճանաչվում է, եթե ոչ՝ ոչ: Այսինքն՝ Ղարաբաղի հարցի լուծման հարցում կարող ենք հանգել հետեւյալ ճշմարտության՝ այս հակամարտությունը չի լուծվի բանակցությունների միջոցով, քանի տարի էլ դրանք տեւեն, ԼՂՀ-ի անկախությունը հնարավոր կլինի ճանաչել, միայն եթե համընկնեն մեծ տերությունների քաղաքական շահերը, ինչը տեսանելի ապագայում քիչ հավանական է, հետեւաբար սպասել, թե հանկարծակի տեղի կունենա Ղարաբաղի զանգվածային ճանաչում, անիմաստ է: Հաջորդ ճշմարտությունը՝ ղարաբաղյան հարցի բանակցությունները ընդամենը զինադադարը պաշտոնապես ձգելու տարբերակ են եւ նոր ղարաբաղյան պատերազմի նախերգանքը: Այսինքն՝ այսպես թե այնպես, ուզենք թե չուզենք, խուսափել նոր ղարաբաղյան բախումից չենք կարող: Ինչպես ասում էր Բիսմարկը, «պատերազմը հնարավոր է հետաձգել, սակայն խուսափել դրանից անհնար է»: Այնպես որ, վերջին ճշմարտությունը, Կովկասյան տարածաշրջանում որեւէ հարցի, առավել եւս հակամարտությունների լուծման միակ ու հիմնական ճանապարհը հզոր ռազմական բանակն է: Սա ոչ միայն խնդիրների լուծման, այլեւ խաղաղության պահպանման միակ միջոցն է ու մոտակա հարյուրամյակում դժվար թե նոր միջոց հայտնաբերվի:

Ճշմարտության եվրոպական տարբերակը

Ռուսական ներխուժումն ակտիվորեն դատապարտող Արեւմուտքն այդպես էլ իր մեջ քաջություն չգտավ դատապարտելու օսերի սպանությունը Ցխինվալում եւ մերձակա գյուղերում: Իսկ փաստ է, որ Սաակաշվիլու սանձազերծած արկածախնդրությանը զոհ է գնացել մոտ 2000 օս: Այսինքն՝ սա այն դեպքն է, երբ Արեւմուտքն այլեւս հարկ չի համարում «կեղծ» չեզոքություն պահպանել եւ փաստորեն աչք է փակում Հարավային Օսիայում էթնիկ սկզբունքով կատարված սպանությունների վրա: Արեւմտյան որոշ լրատվամիջոցներ օսերին անվանում էին «կեղտոտ անջատողականներ», որոնց, ըստ նույն արեւմտյան մամուլի տրամաբանության, հավանաբար կարելի է եւ սպանել, քանի որ նրանք «կեղտոտ են եւ անջատողական»: Հասկանալի է, որ Արեւմուտքի «մեծ սերը» վրացիների եւ ատելությունը օսերի նկատմամբ պայմանավորված են միայն այդ տերությունների քաղաքական շահերով, ինչպես ասում են՝ անձնական ոչինչ չկա, «սա միայն բիզնես է»: Այսինքն՝ դեպքերի զարգացման որեւէ տարբերակում քաղաքական զարգացումների զոհ են դառնում փոքր ազգերը: Իսկ իրեն քաղաքակրթության օրրան համարող Արեւմուտքը, որը ողջ աշխարհին սովորեցնում է, թե ինչպես պետք է պաշտպանել մարդու իրավունքները, այդպես էլ իր մեջ ուժ չգտավ վեր կանգնելու իր նեղ շահերից եւ թեկուզ ձեւի համար մեկ հայտարարություն անել՝ դատապարտելով օս բնակչության դեմ կատարված զանգվածային ոճրագործությունը:

Հետեւաբար մեր հյուսիսային հարեւանի՝ Վրաստանի տարածքում տեղի ունեցած ողբերգության, օսերի ազատագրական պայքարի, վրացական հարձակման եւ ռուսական ներխուժման մասին հաղորդագրությունները ռուսական եւ արեւմտյան լրատվամիջոցները տարածում են միայն սեփական գրաքննությամբ անցկացնելուց հետո, այսինքն՝ տերությունների քաղաքական շահերի բախման ժամանակ առաջին զոհը, ինչպես եւ 1000 տարի առաջ, դառնում է ճշմարտությունը:

ԱՐՄԷՆ ՄՌԱՎԵԱՆ

Սիրիան արտաքսել է «Համասի» առաջնորդին

Պաղեստինյան «Համաս» արմատական շարժման առաջնորդ Խալեդ Մաշալը Սիրիայի իշխանությունների պահանջով հեռացել է Սիրիայից եւ տեղափոխվել է Սուդան: Այդ մասին հաղորդում է իսրայելական «Հաարեց» թերթը, վկայակոչելով քուվեյթյան «Ալ Ռայ» հրատարակությունը:

Լրագրողների տվյալներով, Սիրիայի իշխանությունները Մաշալին խնդրել են հեռանալ Իսրայելի հետ վարվող հաշտության բանակցությունների պատճառով: Բանակցությունները վարվում են Թուրքիայի միջնորդությամբ: Գլխավոր հարցերից մեկը 1967-ին Իսրայելի գրաված Գոլանի բարձունքների կարգավիճակն է:

«Ալ Ռայի» տվյալներով, Մաշալը Սիրիայից հեռացել է ըստ նոր գաղտնի պայմանավորվածության: Նա Սիրիայում ապրում էր 2001 թվականից: 1999-2001 թթ. Մաշալն ապրել էր Հորդանանում, ավելի վաղ՝ Քաթարում:

ԲՐՅՈՒՍԵԼ

ԵՄ-Ռուսաստան գործընկերային հարաբերությունների սառեցում

Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի անկախության ճանաչման կապակցությամբ Եվրոմիության երկրների կազմակերպած արտակարգ գագաթաժողովում Ռուսաստանի դեմ կոշտ պատժամիջոցներ չեն ձեռնարկվել: Լեհաստանի եւ Մերձբալթյան երկրների առաջարկած հակառուսական խիստ պատժամիջոցներին Եվրոմիությունը հավանություն չի տվել, նշում է ՌԻԱ գործակալությունը: Եվրոպան միայն սառեցրել է Մոսկվայի հետ գործընկերային նոր համաձայնագրերի կնքումը: Ընդսմին Եվրոմիությունը հաստատել է Մոսկվայի հետ հարաբերությունները զանազան, այդ թվում՝ մարդասիրական օգնության բնագավառներում շարունակելու մտադրությունը: Եվրոմիությունը նաեւ խոստացել է մարդասիրական օգնություն ցույց տալ Վրաստանին:

Գագաթաժողովի ամփոփիչ հայտարարության մեջ ասվում է, որ Եվրոմիությունը որոշել է հատուկ ներկայացուցիչ նշանակել Վրաստանում եւ խոստացել է հնարավորինս շուտ մշակել Եվրոպայի էներգամատակարարման անվտանգության ընդհանուր ռազմավարություն:

Բացի դրանից, Եվրոմիությունը Ռուսաստանին դատապարտել է Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի անկախությունը ճանաչելու համար եւ Մոսկվային կոչ է արել ռուսական զորքը դուրս բերել Վրաստանից: Վերջին կետը հարուցում է ռուսական կողմի տարակուսանքը, քանի որ, նրա պնդման համաձայն, ռուսական զորքն արդեն դուրս է բերված Վրաստանից:

«Եվրոմիությունը պետք է Ռուսաստանին, Ռուսաստանը պետք է Եվրոմիությանը: Այսօր չի կարող խոսք լինել դիմակայության մասին», գագաթաժողովի ավարտից հետո կազմակերպված մամլո ասուլիսում հայտարարել է Ֆրանսիայի նախագահ Նիկոլա Սարկոզին: «Մենք ուզում ենք Ռուսաստանի հետ գործակցել, բայց նրանից պահանջում ենք հարգել մասնավորապես հարեւան պետությունների տարածքային ամբողջականությունը», ավելացրել է Սարկոզին: Նրա խոսքերով, Եվրոմիությունը հավանություն չի տալիս Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի հարցում Ռուսաստանի դիրքորոշմանը:

Եվրոհանձնաժողովի ղեկավար Ժոզե Մանուել Բառոզուն լրագրողներին հայտնել է, որ Եվրոմիության պատվիրակությունը միությունում ներկայումս նախագահող երկիր Ֆրանսիայի ղեկավար Սարկոզիի գլխավորությամբ Մոսկվա կայցելի սեպտեմբերի 8-ին: Այնուհետեւ պատվիրակությունը կայցելի Թբիլիսի: «Եվրոմիության եւ Ռուսաստանի գործընկերության համաձայնագրին վերաբերող բոլոր խորհրդակցությունները կհետաձգվեն մինչեւ ռուսական զորքերի դուրսբերումը», ավելացրել է Բառոզուն:

Հանրապետականների համագումարն սկսվեց բախումներով. 130 ձերբակալություն

ԱՄՆ Հանրապետական կուսակցության նախընտրական համագումարը երեկ բացվել է Մինեսոտայի նահանգի Սենթ-Պոլ քաղաքում: Համագումարը պետք է պաշտոնապես հաստատի նախագահության թեկնածու, 71-ամյա սենատոր Ջոն Մակքեյնի եւ օրերս փոխնախագահության թեկնածու ընտրված Ալյասկայի 44-ամյա նահանգապետ Սառա Պալինի թեկնածությունները:

Համագումարի բացումն ուղեկցվել է խժդժություններով ու բախումներով, որոնց 130 մասնակիցներ եւ հրահրիչներ ձերբակալվել են: Ոստիկանությունը նրանց մեծ մասին ներկայացրել է մասնավոր սեփականությանը վնաս պատճառելու, ագրեսիվ գործողությունների դիմելու, համագումարի անցկացման տարածք ներխուժելու մեղադրանքներ: Այդ մասին հայտարարել է Սենթ-Պոլի ոստիկանության վարչության պաշտոնական ներկայացուցիչ Թոմ Ուոլշը:

Գնահատումների համաձայն, համագումարի անցկացման վայրի մերձակա փողոցներում հայտնվել էր մոտ 10 հազար մարդ: Բողոքի ցույցերը կազմակերպել էին «Վետերանները հանուն խաղաղության» եւ «Կանգնեցրեք պատերազմը» կազմակերպությունները: Հաղորդվում է, որ ցուցարարներին միացել էին անարխիստները: Գործելով 20 եւ 100 հոգանոց խմբերով, անարխիստները այրում էին աղբարկղեր, փշրում խանութների ցուցափեղկեր, ավտոմեքենաների ապակիներ, դատարկ շշեր էին նետում անցնող ավտոբուսների վրա: Անարխիստները կտրել են կոնեկտիկուտցի հանրապետականների ճանապարհը եւ կծու աերոզոլի շիթեր ցայտեցրել նրանց աչքերին: Հարկ է եղել պատգամավորներին բուժօգնություն ցույց տալ եւ աչքերի լվացում կատարել:

Ամերիկյան լրատվամիջոցները նշում են, որ նոր խժդժություններ թույլ չտալու համար ոստիկանության հատուկ ջոկատները բերված են բարձր մարտավիճակի: Ջոկատները զինված են մահակներով, աերոզոլով, արտասվաբեր գազի նռնակներով, ունեն վահաններ:

Մշակույթ

Աշխարհին հայտնի երաժիշտները երեւանյան միջազգային երաժշտական փառատոնում

Ինչն է ստիպում աշխարհահռչակ երաժիշտներին իրենց խիտ համերգային գրաֆիկում ժամանակ գտնել, գալ Հայաստան ու մասնակցել Երեւանյան միջազգային երաժշտական փառատոնին գոնե մինչեւ երեկ անհայտ էր: Բայց փաստ է, որ փառատոնն արդեն երկրորդ տարին է կազմակերպվում եւ մինչեւ սեպտեմբերի 24-ը դասական երաժշտության սիրահարների երեկոները կարող են անցնել լայն ճանաչում ունեցող երաժիշտների կատարումների ունկնդրմամբ: Ինչպես տեղեկացրեց փառատոնի գեղղեկ **Էդուարդ Թոփչյանը**, այս տարի երեւանյան երկրորդ միջազգային երաժշտականնն իրականացվում է բոլոր հետաքրքրական մանրամասներով՝ գլխավոր հովանավոր «Հայռուսգազարդ»-ը տրամադրել է անհրաժեշտ միջոցների հիմնական մասը: Մեծ Բրիտանիայից, Միացյալ Նահանգներից, Նորվեգիայից, Գերմանիայից, Իտալիայից, Ռուսաստանից, Ֆրանսիայից, Ճապոնիայից, Հյուսիսային Իռլանդիայից հրավիրված երաժիշտները հանդես են գալու Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հետ: Տրվելիք հոնորարներն այդ հռչակը վայելող երաժիշտների համար աննշան են ու համարյա անկարեւոր, բայց նրանք կարեւորում են մասնակցությունը փառատոնին: «Ջուլիա Ֆիշերն (Գերմանիա-ջութակ) անգամ խնդրել է չհայտնել փառատոնին իր մասնակցության հոնորարը՝ նրա սովորական հոնորարի միայն 10 տոկոսն է մեր վճարածը, որը մեզ համար շատ մեծ, իրենց՝ երաժիշտների համար աննշան գումար է, բայց Ֆիշերը ոչ միայն այս տարի էլ է մասնակցում փառատոնին, այլեւ նպաստել է մյուս երաժիշտների ներկայությանը», հայտնեց Էդուարդ Թոփչյանն ու հավելեց, որ դաշնակահար Սթիվեն Հալֆերն ափսոսանք է հայտնել, որ փառատոնին չի մասնակցում՝ վաստառողջ է: Նրան փոխարինող գտնելու փառատոնի գեղղեկ **Ալեքսանդր Չաուշյանի** ջանքերը եղել են մի տասնյակից ավելի դաշնակահարների դիմելը, սակայն փառատոնի մեկնարկից ընդամենը երկու օր առաջ տրված հրավերն անհնար է դարձել նրանց մասնակցությունը: Այնուամենայնիվ երեւանյան փառատոնին կմասնակցի նորվեգացի 25-ամյա, բայց արդեն բավական ճանաչված դաշնակահար **Քրիստիան Իհլե Հադլենդը**. «7-8 տարի երազում էի լինել այս տարածաշրջանում՝ Նյու Թոմսոնի «Արկածների երկիր» գիրքը կարդալուց հետո մեծապես հետաքրքրված էի ձեր երկրով: Գրքում նա պատմում է իր ճամփորդությունը Սանկտ Պետերբուրգից Կովկաս եւ այնքան տպավորիչ, որ անտարբեր մնալ չի լինի: Հայաստանը նա ներկայացնում է որպես հնագույն ու գեղեցկագույն եկեղեցիների երկիր: Իսկ փառատոնին մասնակցությունս մի կարճ փորձից հետո կարող եմ ասել, որ հաճելի կլինի ինձ համար, քանի որ աշխատելու եմ մենակատարին հետաքրքրությամբ հասկացող նվագախմբի եւ հիանալի դիրիժորի՝ Էդուարդ Թոփչյանի հետ»: Այս մասին երեկ լրագրողների հետ հանդիպմանը փաստեց երիտասարդ դաշնակահարը, որը Երեւանում չափազանց կարճատեւ՝ երկօրյա ներկայության ընթացքում հասցրել էր տպավորվել փոքրիկ սրճարաններից, ռեստորաններից, եկրոպացիների համեմատությամբ՝ հայաստանաբնակների դանդաղաքայլությունից եւ իր բառով ասած հայաստանցի կանանց անասելի գեղեցկությունից: Իսկ նախքան Հայաստան գալը Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի մասին երաժշտի կարծիքը ձեւավորվել է ինտերնետում լսած Լեոնիդ Կոգանի հետ մի ձայնագրությամբ:

Փառատոնին բացի երաժիշտ կատարողներից՝ Ալեքսանդր Գինդին (դաշնամուր, ՌԴ), Յուրի Ժիսլին (ալտ, Մեծ Բրիտանիա), Տամակի Կավակուբո (ջութակ, ԱՄՆ), Ջուլյա Ֆիշեր (ջութակ, Գերմանիա), Ալեքսանդր Չաուշյան (թավջութակ, Մեծ Բրիտանիա), Ֆիլիպ Կասսար (դաշնամուր, Ֆրանսիա), կմասնակցի նաեւ իտալացի դիրիժոր Ֆաբիան Մաստրանջելոն՝ վարելով երկու համերգ: Փառատոնի ընթացքում կլինի երեք մենահամերգ՝ դաշնակահարներ Սվետլանա Նավասարդյանի (Հայաստան), Ֆիլիպ Կասսարի (Ֆրանսիա), Էշլի Վոսի (Մեծ Բրիտանիա):

Իսկ վարպետության դասեր, անկախ նախորդ տարվա անմխիթար փորձից, այս տարի էլ փառատոնը ներառելու է. «Ցնայած նման վարպետներից խորհուրդ ստանալը հիրավի խիստ կարեւոր է, սակայն նախորդ տարի մասնակցելու ցանկություն ունեցողներ համարյա չկային՝ ճիշտ են անում, որ չեն գալիս, կարող են վախեցնել երաժիշտներին. մեր երաժշտական դպրոցների սաների կատարումներն այն մակարդակում չեն, որ հարկ լինի հռչակավոր երաժշտի խորհրդի: Այնուամենայնիվ կարծում ենք, որ վարպետության դասերն անհրաժեշտ են: Պարզապես եթե մեր երաժշտական դպրոցներն այս մակարդակում մնան, մի 7-8 տարուց Հայաստանը դասական երաժշտության ասպարեզում կհայտնվի արաբական երկրների մակարդակում», կարծիք-մտահոգություն հայտնեց Էդուարդ Թոփչյանը՝ հավելելով, որ այնուամենայնիվ արդեն կարծես սովորական է թվում Հայաստանում աշխարհին հայտնի կատարողների ելույթները:

Փառատոնի ընթացքում իտալացի երաժշտական գործակալի 9-օրյա ներկայությունը Հայաստանում կարող է հեռանկարներ բացել եւ Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ, «Սերենադ» կամերային նվագախմբի եւ մի քանի երիտասարդ կատարողների համար, որոնց Էդուարդ Թոփչյանը պատրաստվում է ներկայացնել վճիռ կայացնելու, ասպարեզ տրամադրելու զորություն ունեցող գործակալին:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հայ-բելգիական մշակույթի օրեր Երեւանում

2008 թվականին, միջմշակութային երկխոսության տարվա շրջանակներում ՀՀ մշակույթի նախարարության եւ Բելգիայի «Արաքս» հայկական մշակութային կենտրոնի նախաձեռնությամբ Երեւանում՝ ժողովրդական արվեստի պետական թանգարանում բացվեց «Երկխոսություն» խորագրով ցուցահանդեսը: Ցուցահանդեսին ներկայացված է հայ եւ բելգիացի նկարիչների աշխատանքները: Հինգ տասնյակից ավելի գեղանկար, պաստել, մանրանկար, ակվարել գործերի կողքին առանձնանում էին հայ երկու նկարիչների՝ Պետո Պողոսյանի գեղանկարչական գործերի եւ սափորափորագրիչ Կառլեն Միրզոյանի աշխատանքները: «Հայ-բելգիական մշակութային կապերը արդեն սկսում են սերտանալ ու մեր մշակութային կյանքում այս եզակի ցուցադրությունը, որը կրում է «Երկխոսություն» խորագիրը, շարունակական կլինի», ասաց ժողարվեստի թանգարանի տնօրեն, արվեստաբան **Սամ Սաոխանյանը**: ՀՀ մշակույթի փոխնախարար Գագիկ Գյուրջյանը, ողջունելով միջոցառման նախաձեռնությունը, նշեց. «Հայ եւ բելգիացի նկարիչների համատեղ ցուցադրություն կազմակերպելը տեղավորվում է նաեւ եվրոպական ինտեգրման շրջանակներում եւ սեպտեմբերի 6-ին բացում ենք ՀՀ-ում եվրոպական օրերի շարքը: Այս ցուցահանդեսն էլ մտնում է այդ ցանկի մեջ»: Բելգիացի Լիեժի «Արաքս» հայ մշակութային կենտրոնի նախագահ **Հերմինե Ազարյանը** ողջունեց ներկաներին ու ասաց. «Մեր նախաձեռնած ծրագիրը, կարող եմ ասել, որ երկու քայլ առաջ է: Չունենալով պաշտոնական հարաբերություններ (մշակույթի ոլորտում- Մ. Մ.) մենք կարողացանք երկու երկրների պաշտոնյաների աջակցությամբ ներկայացնել այս երկխոսությունը»:

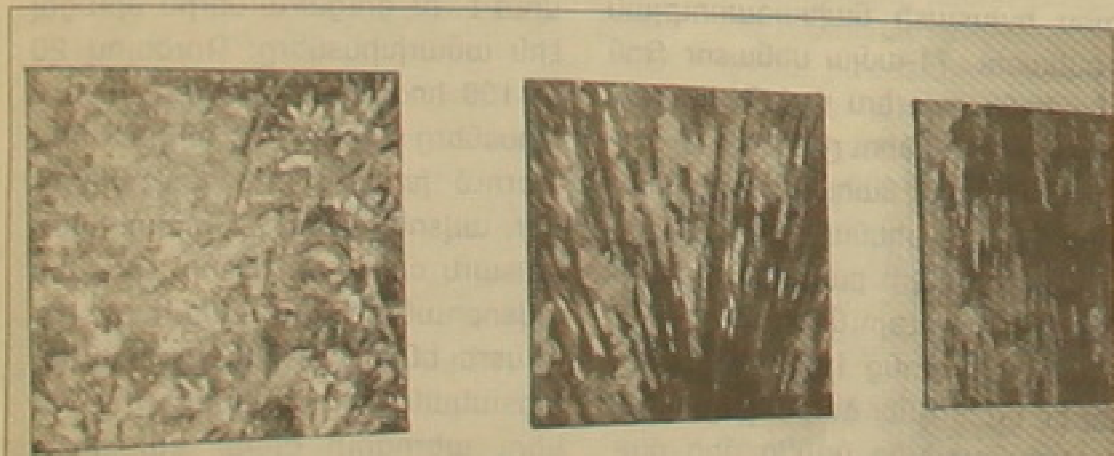

2007-ին Հերմինե Ազարյանի ներկայացրած ծրագիրը ճանաչվել է հաղթող ու հենց այդ ծրագրի շրջանակներում էլ ապրիլ ամսին Բելգիայի Լիեժ տրովանսում «Արաքս» հայ մշակութային կենտրոնի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է բելգիացի եւ բելգիահայ նկարիչների համատեղ ցուցահանդես, որն էլ արվեստագետներին շփման լայն հնարավորություններ է տվել: Երեւանում բացված ցուցահանդեսին ներկա էին ոչ միայն բելգիացի նկարիչները, այլեւ Բելգիայի գեղեցիկ արվեստների ցուցասրահի գլխավոր մենեջեր Միշել Դեմիանը, հայ-բելգիական կոմերցիոն գրասենյակի պատասխանատու Վալերի Զախարյանը եւ ուրիշներ: Հայ-բելգիական մշակութային համագործակցության ծրագրին հավանություն են տվել եւ ողջունել են Բելգիայի կառավարության փոխնախագահ եւ բարձրագույն կրթության, գիտական հետազոտությունների եւ ֆրանսիական համայնքի միջազգային հարաբերությունների նախարար Մարի-Դոմինիկ Սիմոնեն, Լիեժի շրջանի պատգամավոր եւ նախագահ Անդրե Ժիլը: Ցուցահանդեսը կգործի մինչեւ սեպտեմբերի 7-ը ժողարվեստի թանգարանում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ազնիվ ու գեղագետ նկարչի 85-ամյակն է

Երեկ ՀՀ նկարիչների միությունում տոնական տրամադրություն էր: Նկարիչ Սուրեն Սաֆարյանի տիկնոջ 83-ամյակն էինք նշում, բավականին յուրօրինակ ձեւով. ամուսնու նկարների ցուցահանդեսի բացմամբ: Պապի անունը կրող Սուրեն թոռը, որ նույնպես նկարիչ է, պատմում է. «Պապիկի ծննդյան օրն օգոստոսի 22-ին է, բայց այդ օրերին շատերը բացակայում էին քաղաքից, որոշեցինք տատիկի ծննդյան օրը կազմակերպել ցուցահանդեսը»:

Սուրեն Սաֆարյան մարդը անժամանակ հեռացավ կյանքից, ընդամենը 64 տարեկան էր: Նրան այս աշ-

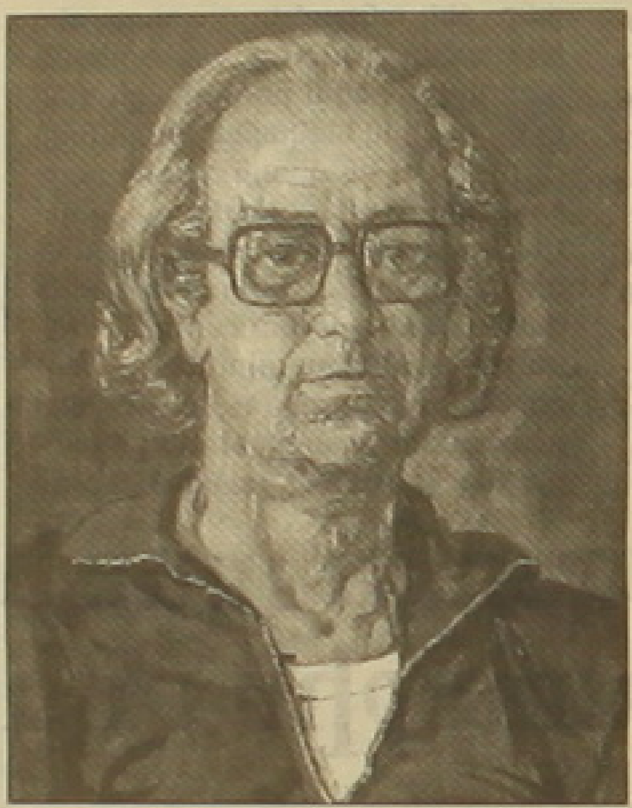

խարհից տարավ սիրտը, բայց հոգին՝ նկարչի տարածական ու հազար ծալքով զարդարուն, հարուստ հոգին մնաց նրա հարազատների սրտերում, արարած կտավներում, որոնք պատերին են՝ ազգային պատկերասրահի, տան ... Նկարում էր ամենքին ու ամեն ինչ: Հատկապես մտավորականների, տարբեր ազգությունների աղջիկների ու կանանց, բեռնակիր մարդկանց: Դեմքեր, մարդկային, սկզբունքներ, որակներ ու մտքեր, հույզեր ու դիմագծեր ցուցադրելու վարպետ էր: Հոգիներ էլ էր կարդում, այլապես ինչպե՞ս պիտի նկարեր, ոչ միայն դեմքը, այլեւ հոգին՝ դաջված հայացքում ու դիմախորշերում, անգամ Արարատի դիմաց փռված դաշտում անթաղ զոհերի գանգերում...

«Հազարավորների մեջ փնտրված թամադա էր», հավաստացնում է նկարիչ Գրիգոր Աղասյանը: Իմ հասակակիցն էր եւ ընկերը, կարող էր ողջ լինել», ափսոսում է նա, եւ «ծեռի հետ» էլ փոխնախարարի միջոցով վերեւներին հասկացնում, թե այս տեսակ մարդուն, նկարչին անձամբ պիտի գային մեծարելու:

Ավագ որդին՝ ռեժիսոր Դավիթ Սաֆարյանը (ի դեպ, նա էլ, եղբայրն էլ՝ տիկնիկային թատրոնի արտիստ Արմեն Սաֆարյանը, նկարում են), գոհունակություն է հայտնում, որ իր հոր գործերը ցուցադրվում են նրա աշխատավայրում՝ վերանորոգված Նկարիչների միությունում, որ Ս. Սաֆարյանի «տունն է եղել»: Նա ուրախությամբ նշում է, որ հոր ինքնանկարներից երկուսն առաջին անգամ են ցուցադրվում, եւ ընդհանրապես ուրախ է, որ հայրիկի արվեստը ներկայացված է ամբողջությամբ: «Հայրիկը անպայման լիրիկական մոտիվ ունեցող, բայց խոր բովանդակության եւ շատ ուրույն ձեւի մեջ է արել իր յուրաքանչյուր կտավը: Իր ուրույն սաֆարյանական բանալին ունի ամեն մի կտավ», **«Ազգի»** հետ առանձնազրույցում ասում է Դավիթ Սաֆարյանը, որ այնպես դիպուկ է գնահատում հորը եւ որպես նկարիչ, եւ որպես հոգատար հայր. «Ամենակարեւորը, որ երբ ինձ համար դժվար պահեր էին լինում, պատերազմ տեսած հայրս այնպիսի խորհուրդ կտար, որ պետք չէր սովորել, պետք էր կատարել»:

Սուրեն Սաֆարյան կրտսերը նախատեսում է Սուրեն Սաֆարյան ավագի կայքէջը եւ ապագա ցուցահանդեսը Մոսկվայում: Բայց առջեւում նախ՝ Կիեւյան 24 հասցեի նկարիչների «3 սերունդ» ցուցահանդեսն է տեսանելի՝ սեպտեմբերի 4-ին նույն հարազատ վայրում՝ ՀՀ նկարիչների միությունում: Ի դեպ, այնտեղ եւս կցուցադրվեն ավագ եւ կրտսեր Սաֆարյանները, այս անգամ ժամանակի ու տարածության սեփական չափումները զուգահեռելով:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Յուհաննա Էլ-Արմանի՝ հայ արվեստագետը Օսմանյան Եգիպտոսում

Կանադայում հրատարակվող «Ապագայ» ազգային, մշակութային եւ հասարակական շաբաթաթերթի օգոստոսի 11-ի համարից տեղեկանում ենք, որ Կահիրեի (Եգիպտոս) Հայաստանի դեսպանատանը վերջերս տեղի է ունեցել Մագդի Գիրգիսի հեղինակած եւ Կահիրեի ամերիկյան համալսարանի հրատարակչատնից լույս տեսած «Օսմանյան Եգիպտոսում գործող հայ արվեստագետը: Յուհաննա Էլ-Արմանին եւ նրա պատկերային սրբապատկերները» գրքի շնորհանդեսը:

Հանդիսության ընթացքում ելույթ է ունեցել Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպան Ռուբեն Կարապետյանը, որն ընդգծել է, թե Եգիպտոսում հույների, հայերի, իտալացիների՝ ղպտիների ներկայությունն ու խաղաղ գոյակցությունը այդ երկրում ամրապնդել է պետականությունը եւ ձեւավորել հանդուրժողական մթնոլորտ հասարակության մեջ: Նա միաժամանակ շնորհակալություն է հայտնել «Հայկական մշակույթի բարեկամներ» մարմնին՝ այդ աշխատությունը հրատարակելու մտահղացման համար եւ հույս հայտնել, որ դա կունենա շարունակական բնույթ:

Շնորհանդեսին զուգահեռ ցուցադրվել են հայ արվեստագետի սրբապատկերները: Հանդիսությանը ներկա են եղել Եգիպտոսի պետական գործիչներ, նախարարությունների աշխատակիցներ, օտարերկրյա դեսպաններ, լրագրողներ եւ հայ համայնքի ներկայացուցիչներ:

Հ.Օ.

Թուրքական պատվիրակության կազմում Երեւան կժամանի 230 մարդ

Նոր մարզահագուստ ՀՀ հավաքականների համար

Թուրքիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան պաշտոնապես հրաժարվել է սեպտեմբերի 6-ին կայանալիք Հայաստան-Թուրքիա ընտրական մրցախաղի իրեն հասանելիք տոմսերից՝ նշելով, որ իրենց երկրպագուները Երեւան չեն մեկնելու: Թուրքական պատվիրակությունը բաղկացած կլինի 230 հոգուց, որից 100-ը ներկայացնելու են տարբեր լրատվամիջոցները: Մոտ 50 լրագրողներ էլ կժամանեն այլ երկրներից՝ ցանկություն ունենալով լուսաբանելու մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող ընտրական մրցախաղը: Այս մասին երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում նշեց ֆուտբոլի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ **Ռուբեն Հայրապետյանը**:

Ըստ ՖԻՖԱ-ի գործող կարգի, հյուրընկալող կողմը պարտավոր է մարզադաշտի տոմսերի 5 տոկոսը տրամադրել մրցակից թիմին: Սակայն թուրքերը հրաժարվել են դրանցից: Այնպես որ, որոշ լրատվամիջոցներում նշվող մինչեւ 25 հազար թուրք երկրպագուների ժամանման մասին լուրերն իրականությանը չեն համապատասխանում: Իհարկե, դժվար է գուշակել, թե որն է պատճառը: Թուրքիայի իշխանություննե՞րն են արգելել ֆուտբոլասերներին մեկնել Հայաստան, թե վերջիններս են հրաժարվել:

Անդրադառնալով առաջիկա հանդիպմանը, Ռուբեն Հայրապետյանը նշեց, որ հավաքականի տղաների առջեւ խնդիր է դրել անպայման հաղթել մրցակցին: Սեպտեմբերի 1-ից մեր հավաքականը սկսել է նախապատրաստությունը թուրքերի հետ հանդիպմանը: Ըստ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Յան Պոուլսենի, բոլոր ֆուտբոլիստներն էլ մարտականորեն են տրամադրված, վնասվածքներ չունեն եւ պատրաստ են պայքարելու հաղթանակի համար: ՀՖՖ նախագահը նաեւ ավելացրեց, որ ընտրական մրցաշարում հավաքականի առջեւ խնդիր է դրել պայքարել եզրափակիչ փուլի ուղեգրի համար: Ինչ խոսք, գովելի է, որ հավաքականի նկատմամբ պահանջները խստանում են եւ լուրջ նպատակներ են հետապնդվում ընտրական մրցաշարում: Մնում է, որ մեր ֆուտբոլիստներն ամենայն լրջությամբ մոտենան հանդիպումներին, դրսեւորեն կամք ու վճռականություն, ցուցադրեն իրենց վարպետությունը եւ ձգտեն կատարել իրենց առջեւ դրված հույժ բարդ դժվարին խնդիրը:

Պատասխանելով լրագրողներից մեկի հարցին, ՀՖՖ նախագահը բացառեց որեւէ պայմանավորվածություն թուրքերի հետ հանդիպման արդյունքի վերաբերյալ, նշելով, որ իրեն հարգող երկիրը երբեք նման քայլի չի դիմի: Նա նաեւ նշեց, որ ինքը մաքսիմալիստ է եւ մշտապես բարձր խնդիրներ է դրել հավաքականների առջեւ ու հաղթանակներ պահանջել: Այլ բան է, թե ֆուտբոլիստներին որքանով է հաջողվում կատարել առաջադրանքը:

Ռուբեն Հայրապետյանն անդրադարձավ նաեւ բրազիլացի Մարկոսի հարցին, որը ՖԻՖԱ-ի նոր օրենքով առայժմ իրավունք չունի խաղալու Հայաստանի ազգային հավաքականում: ՀՖՖ-ն այդ հարցով բանակցում է ՖԻՖԱ-ի հետ: ՀՖՖ նախագահը ֆուտբոլասերներին կոչ արեց իրենց վարմունքով ապացուցել, որ իրոք հյուրընկալ ժողովուրդ ենք, խաղը չվերածել քաղաքական շոուի, այլ ոգեւորել ու աջակցել ՀՀ հավաքականին, որպեսզի հանդիպումը հաղթական ավարտ ունենա մեզ համար: Դա կլինի թուրքերին մեր ամենալավ ու լուրջ պատասխանը: Ռուբեն Հայրապետյանը նաեւ խնդրեց ֆուտբոլասերներին խաղից 30-40 րոպե շուտ գալ մարզադաշտ, որպեսզի մուտքերի մոտ կուտակումներ չլինեն:

Ասուլիսի ժամանակ լրագրողներին ներկայացվեց նաեւ ՀՖՖ-ի նոր տարբերանշանը եւ Հայաստանի հավաքականների նոր մարզահագուստը: ՀՖՖ գործադիր տնօրեն **Արմեն Մինասյանը** տեղեկացրեց, որ տարբերանշանի փոփոխումը ժամանակի պահանջն էր: Այն իր մեջ ներառում է մեր պետության խորհրդանիշը՝ զինանշանը, ինչպես նաեւ շարժման մեջ գտնվող գնդակ: Այս ամենը խորհրդանշում է պետության կողմից ֆուտբոլի սատարման փաստը: Ինչպես հայտնի է, նախորդ տարբերանշանում պատկերված էր Մասիսը: Ռուբեն Հայրապետյանը նկատեց, որ Մասիսի վերացումը բնավ էլ պայմանավորված չէ թուրքերի կողմից հնարավոր բողոքներով: Պարզապես անհրաժեշտ էր նոր տարբերանշան ժամանակի ոգուն համապատասխան՝ հաշվի առնելով նաեւ ֆուտբոլասերների կարծիքը*:

Ինչ վերաբերում է նոր մարզահագուստին, ապա «Հումել» ֆիրման հատուկ Հայաստանի հավաքականի համար է այն պատրաստել: Առաջին անգամ մեր հավաքականի համար հատուկ դիզայն է մշակվել: Մարզաշապիկները կարմիր եւ սպիտակ են, զանգապանները՝ նույն գույնի: Հույս հայտնվեց, որ նոր մարզահագուստը նոր եռանդ կհաղորդի մեր հավաքականի խաղին ու հաջողություն կբերի ֆուտբոլիստներին:

(*) Տարակուսելի է. այդ ե՞րբ եւ ինչպե՞ս է ստուգվել ֆուտբոլասերների կարծիքը: Անհասկանալի է նաեւ «ժամանակի ոգու» այդպիսի ըմբռնումը: Մասիսը բոլոր ժամանակների մեր ոգին է ներկայացնում: Խմբ.:

Իգոր Բելանովը «Ոսկե ոտքի» դափնեկիրների թվում է

Մոնտե Կառլոյում կայացավ «Ոսկե ոտք» մրցանակի 6-րդ մրցանակաբաշխությունը: Հիշեցնենք, որ այդ մրցանակը հանձնվում է 29-ից բարձր տարիքի ֆուտբոլային հարուստ կենսագրություն ունեցող գործող ֆուտբոլիստներից մեկին, ինչպես նաեւ անցյալի «աստղերից» մի քանիսին, որոնք իրենց ոտնաքաթի հետքն են թողնում Մոնտե Կառլոյում հիմնադրված ֆուտբոլային «աստղերի» ծառուղում:

Գործող ֆուտբոլիստներից 10 ընտրյալներից ինտերնետ կայքում կատարված քվեարկության արդյունքներով հաղթող ճանաչվեց թուրքական «Ֆեներբահչեի» բրազիլացի պաշտպան Ռոբերտո Կառլոսը: Իսկ նախկին «աստղերից» իրենց ոտնաքաթի հետքը թողեցին Զինեդին Զիդանը, Ալդաիրը, Լուիս Սուարեսը եւ Կիեւի «Դինամոյի» ու ԽՍՀՄ հավաքականի նախկին հարձակվող, 1986-ի «Ոսկե գնդակի» դափնեկիր Իգոր Բելանովը: Նրանց մրցանակները հանձնեց Մոնակոյի արքայազն Ալբեր 2-րդը, որի հովանու ներքո է անցկացվում մրցանակաբաշխությունը:

Երկու հավակնորդ

Խորվաթ բարձրացատկորդուհի Բլանկա Վլասիչը եւ ռուսուհի ցատկորդուհի Պամելա Ձելիմոն հավակնում են «Ոսկե լիգայի» գլխավոր մրցանակին՝ 1 մլն դոլարին: Նրանք հաջող հանդես եկան նաեւ «Ոսկե լիգայի» 5-րդ փուլում՝ տոնելով հերթական հաղթանակները:

Ցյուրիխում կայացած մրցումներում Բլանկա Վլասիչը բարձրացատկի հատվածում լավագույնն էր 2,01 մ արդյունքով: Նա 3 սմ-ով գերազանցեց 2-րդ տեղը գրաված ռուսաստանցի Աննա Չիչերովային: Պամելա Ձելիմոն էլ բոլորից արագ հաղթահարեց 800 մ մրցատարածությունը (1 րոպե 54,01 վրկ):

Հանդիսականները մեծ հետաքրքրասիրությամբ էին սպասում Պեկինի օլիմպիադայի չեմպիոնուհի, աշխարհի բազմակի ռեկորդակրուհի Ելենա Իսինբաեւայի ելույթին: Ցյուրիխում նա բավարարվեց միայն մրցումների ռեկորդով (4,88 մ)՝ չփորձելով գերազանցել Պեկինում սահմանած համաշխարհային ռեկորդը (5,05 մ): Հիշեցնենք, որ Ելենա Իսինբաեւան համաշխարհային 24 ռեկորդների հեղինակ է:

Ցյուրիխում իր բարձրության վրա էր ճամայկացի արագավազորդ Ուսեյն Բոլտը, որն օլիմպիադայում 3 ոսկե մեդալ էր նվաճել, իսկ 100 եւ 200 մ վազքում աշխարհի նոր ռեկորդներ սահմանել: Ճիշտ է, այս անգամ նա 100 մետրը հաղթահարեց 9,83 վրկում (աշխարհի ռեկորդը հավասար է 9,69 վրկ), սակայն դա էլ բավարար էր հաղթելու համար:

Մոնղոլ մարզիկներին առատաձեռն պարգեւատրեցին

Մոնղոլական սպորտի պատմության մեջ առաջին անգամ երկրի մարզիկներն արժանացան օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսին: Պեկինում ոսկե մեդալների արժանացան ձյուդոյիստ Տուվշինբայար Նայդանը (100 կգ) եւ բռնցքամարտիկ Բադար Ուգան Էնխբատը (54 կգ): Ուլան Բատորի Սուխա Բատոր հրապարակում տեղի ունեցավ օլիմպիական չեմպիոնների եւ մրցանակակիրների մեծարման հանդիսավոր արարողությունը:

Օլիմպիական խաղերի բոլոր չորս մրցանակակիրներին առատորեն պարգեւատրեցին: Մոնղոլիայի նախագահի կողմից օլիմպիական չեմպիոնները պարգեւատրվեցին 120 մլն տուգրիկով (մոտ 100 հազար դոլար), իսկ մրցանակակիրները ստացան 60 մլն տուգրիկ: Բավական առատաձեռն գտնվեցին հովանավորները: Ընդհանուր առմամբ միայն այդ օրը չորս մրցանակակիրները պարգեւատրվեցին 3 մլն դոլարով, Ուլան Բատորում գտնվող 16 էլիտար բնակարաններով, արտասահմանյան 9 ավտոմեքենաներով եւ 5 կգ ոսկով:

ՇԱԽՄԱՏ

Նոր փորձություն Բիլբաոյում

Բիլբաոյում մեկնարկում է շախմատի «Մեծ սաղավարտ» մրցանակի շարքին պատկանող, ՖԻԴԵ-ի 22-րդ կարգին դասվող գերմրցաշարը 6 ուժեղագույն գրոսմայստերների մասնակցությամբ: Նրանց թվում է Լեւոն Արոնյանը, որը վերջերս իրեն գերազանց էր դրսեւորել Սոչիում կայացած Գրան պրիի մրցաշարում՝ վստահորեն գրավելով առաջին հորիզոնականը: Հարկ է նշել, որ բոլոր վեց գրոսմայստերների վարկանիշն էլ 2700-ից բարձր է: Ընդ որում, ամենացածր վարկանիշը (2737) Լեւոն Արոնյանինն է: Ամենաբարձր վարկանիշն ունի աշխարհի չեմպիոն Վիշվանաթան Անանդը (2798), որին հաջորդում են Վասիլի Իվանչուկը (2781), Վեսելին Թոփալովը (2777), Մագնուս Կառլսենը (2775) եւ Թեյմուր Ռաջաբովը (2744): Ի դեպ, այս մրցաշարում միավորների հաշվարկն այլ է: Հաղթանակի դեպքում շախմատիստին տրվում է ոչ թե 1, այլ 3 միավոր: Ոչ-ոքին գնահատվում է մեկ միավորով, իսկ պարտության դեպքում բնականաբար միավոր չի գրանցվում: Այնպես որ մրցաշարում հաղթանակի արժեքը շատ է կարեւորվում: Հուսանք, որ Լեւոն Արոնյանն իր վստահ խաղով կրկին կուրախացնի հայ շախմատասերներին: Առաջին տուրում Արոնյանը սպիտակներով կխաղա նորվեգացի Մագնուս Կառլսենի հետ: Կկայանան նաեւ Անանդ-Իվանչուկ, Ռաջաբով-Թոփալով պարտիաները: Մրցաշարը կանցկացվի երկու շրջանով:

Սկսվել է երկրորդ փուլը

Նալչիկում ընթացող շախմատի աշխարհի կանանց առաջնությունում կայացան 2-րդ փուլի առաջին հանդիպումները: Լիլիթ Մկրտչյանը 23-րդ քայլին հաշտություն կնքեց լեհ Աննա Գասիկի հետ: Իսկ ահա Կատերինե Ռոհանյանն անհաջող խաղաց՝ պարտվելով ուկրաինուհի Ինա Գապոնենկոյին: Հոու Յիֆանը հաղթեց Բաթուանգ Մոնգոնթուլին, Ավետլանա Մատվեեւան առավելության հասավ Խու Յուխուայի նկատմամբ, Ճեն Յանգը պարտության մատնեց Հուե Ժաոյին, Տատյանա Կոսինցեւան շահեց Աննա Զատոնսկիխի հետ մրցախաղը: Իր օգտին առաջին հաղթանակը գրանցեց նաեւ Աննա Ուշենինան՝ պարտության մատնելով Էլիզաբեթ Պյոտցին: Ստեֆանովա-Յու, Տան-Կրամլինգ, Դմիտրիեւ-Նադեժդա Կոսինցեւա, Հարիկա-Մուզիչուկ, Ռուան-Ամուրա, Նգուեն-Սեդինա, Սոսկո-Հոանգ պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի:

Անհաջողություն վերջնագծում

Մոնրեալի շախմատի մրցաշարի հերթական երկու տուրերում Վարուժան Հակոբյանը զգալիորեն վատթարացրեց մրցաշարային իրավիճակը՝ վաստակելով ընդամենը կես միավոր: 7-րդ տուրում նա սպիտակներով պարտվեց Իգոր Նատաֆին, իսկ հաջորդ տուրում հաշտություն կնքեց Թոմաս Ռոսելի հետ: Մրցաշարի ավարտից մեկ տուր առաջ հայ շախմատիստը 4,5 միավորով զբաղեցնում է 4-րդ տեղը:

Առաջին տեղն արդեն ապահովել է ԱՄՆ-ն ներկայացնող Յուրի Շուլմանը: Նա նախ ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան Թոմաս Ռոսելի հետ, ապա հաղթեց Պասկալ Կարբոնեին ու վաստակեց 6 միավոր: Նրան հետապնդող Մարկ Բլյուվշտեյնը եւ Հիկարու Նակամուրան ունեն 5-ական միավոր: 7-րդ տուրում այս շախմատիստները հանդիպեցին միմյանց եւ հաշտություն կնքեցին: Հաջորդ տուրում Նակամուրան հաղթեց Կովալյովին, իսկ Բլյուվշտեյնը ոչ-ոքի խաղաց Նատաֆի հետ:

Կրկին Իվանչուկը

Մոսկվայում ավարտված Միխայիլ Տալի հուշամրցաշարի ավարտից հետո, որի հաղթող էր ճանաչվել Վասիլի Իվանչուկը, կայացավ Տալի գավաթի խաղարկությունը կայծակնային մրցախաղից: Ընտրական մրցախաղերին մասնակցեցին նաեւ հայ գրոսմայստերներ Սերգեյ Մովսիսյանը, Գաբրիել Սարգսյանն ու Տիգրան Պետրոսյանը: Եզրափակիչ փուլ մտնելու համար հարկավոր էր 60 մասնակիցների մեջ տեղ գրավել լավագույն հնգյակում: Դա հաջողվեց միայն Սերգեյ Մովսիսյանին, որը 18 հնարավորից վաստակելով 12,5 միավոր, ռուսաստանցի Ալեքսանդր Գրիշչուկի հետ բաժանեց 1-2-րդ տեղերը: Գաբրիել Սարգսյանը 11 միավորով բաժանեց 10-13-րդ տեղերը, իսկ Տիգրան Պետրոսյանը 10,5 միավորով կիսեց 14-15-րդ տեղերը:

Եզրափակիչ մրցաշարում իրեն կրկին լավագույնս դրսեւորեց ուկրաինացի գրոսմայստեր Վասիլի Իվանչուկը: Նա 34 հնարավորից վաստակեց 23,5 միավոր ու դարձավ մրցաշարի հաղթող: 2-րդ տեղը զբաղեցրեց Վլադիմիր Կրամնիկը (22,5 միավոր), 3-րդ հորիզոնականում Մագնուս Կառլսենն է (21): Սերգեյ Մովսիսյանը 12,5 միավորով ուկրաինացի Պավել Էլյանովի հետ բաժանեց 16-17-րդ տեղերը:

«Զենիթը» մերժեց «Տոտենհեմի» առաջարկը

Եվրոպայում տրանսֆերային շրջանի ավարտման նախօրեին անգլիական «Տոտենհեմը», որ օրերս 13,8 մլն ֆունտ ստեռլինգով գնել էր Մոսկվայի «Սպարտակի» հարձակվող Ռոման Պավլյուչենկոյին, համաձայնել էր 25 մլն եվրո վճարել «Զենիթին» Անդրեյ Արշավինի տեղափոխման դիմաց: Բացի այդ, անգլիական ակումբը պատրաստ էր ֆուտբոլիստին վճարել ռեկորդային աշխատավարձ՝ ամենաբարձր աշխատավարձի կրկնակին:

Սակայն չնայած այս ամենին, «Զենիթը» հրաժարվել է վաճառել Արշավինին: Բանն այն է, որ նշված գումարը «Տոտենհեմը» մտադրվել էր «Զենիթին» վճարել մի քանի տարվա ընթացքում: Բացի այդ էլ, ըստ ակումբի գլխավոր տնօրեն Մաքսիմ Միտրոֆանովի, Դանիին ոչ թե գնել են Արշավինին փոխարինելու, այլ թիմն ուժեղացնելու նպատակով: Եվ եթե Արշավինին վաճառեին, ապա հնարավորություն չէին ունենա նրա փոխարեն այլ ֆուտբոլիստի հրավիրել:

Արաբական ընկերությունը գնել է «Մանչեսթր Սիթին»

Արաբական ADUG ընկերությունը գնել է անգլիական «Մանչեսթր Սիթին», որը պատկանում էր թայլանդցի գործարար, երկրի նախկին վարչապետ Տաքսին Չինավատին: Առայժմ գործարքի մանրամասները գաղտնի են պահվում: Ինչպես հայտարարել է ընկերության տնօրենների խորհրդի անդամ Սուլեյման ալ Ֆահիմը, գործարքի կնքումը մեծ իրադարձություն է ինչպես ակումբի, այնպես էլ Աբու Դաբիի համար: Գլխավոր նպատակն է «Մանչեսթր Սիթին» վերածել պրեմիեր լիգայի ուժեղագույն ակումբներից մեկի: Ընկերությունը մտադիր է լուծել ֆինանսական բոլոր հիմնախնդիրները, մարել բոլոր պարտքերը եւ ուժեղացնել թիմի կազմը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը բարձրացվել է 0.25 տոկոսային կետով

2008 թ. սեպտեմբերի 2-ի նիստում ԿԲ խորհուրդը բարձրացրեց վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը 0.25 տոկոսային կետով՝ սահմանելով այն 7.75%:

Թեեւ 2008 թ. օգոստոսին հուլիսի նկատմամբ արձանագրվել է 0.7% գնանկում՝ 12-ամսյա գնաճը ավելացել է 0.8 տոկոսային կետով՝ կազմելով 11.5%: Վերջինս հիմնականում պայմանավորված է տարանում տեղի ունեցող վերջին ծառայությունների հետ տարածաշրջանում տեղի ունեցող վերջին իրադարձություններով եւ այդ պարագայում «հացամթերք» ապրանքախմբի գների անփոփոխ վարքագծով՝ ակնկալվող նվազման փոխարեն:

ԿԲ խորհուրդը հաստատեց, որ չնայած օգոստոսին արտաքին հատվածից եկող գնաճային ճնշումները շարունակել են թուլանալ՝ այնուամենայնիվ Հայաստանի ներքին շուկայի վրա այս միտումները էական ազդեցություն չեն ունեցել: Վերջինս պայմանավորված է ինչպես տարածաշրջանում ընթացող իրադարձությունների արդյունքում դեպի Հայաստան ապրանքների ներմուծման արգելքների առաջացմամբ, այնպես էլ առանձին ապրանքների շուկաների անկատարությունների հետեւանքով ներքին գների դանդաղ արձագանքմամբ: Այդուհանդերձ, եթե դեպի Հայաստան ապրանքների ներմուծման խոչընդոտները շարունակական բնույթ չկրեն, ներքին պահանջարկի աճը լրացուցիչ գնաճային ճնշումներ չի առաջացնի: Հակառակ դեպքում, էական ռիսկ կառաջանա ինչպես գնաճի ավելացման, այնպես էլ երկարաժամկետ հատվածում տնտեսական աճի տեմպերի նվազման առումով:

ԿԲ խորհուրդը, կարեւորելով գնաճային սպասումների մեղմման ու նպատակային թիրախից շեղումների նվազեցման խնդիրները եւ հաշվի առնելով տարածաշրջանում տեղի ունեցող իրադարձությունների բնույթի եւ տեւականության վերաբերյալ անորոշությունները, մնում է այն համոզման, որ վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի հետագա ճշգրտումները գերազանցապես կախված կլինեն առաջիկա ամիսներին տարածաշրջանում տիրող իրավիճակից եւ այդ պարագայում համաշխարհային շուկաներում ապրանքների գների միտումներին ներքին գների արձագանքման արագությունից եւ չափից:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը սեպտեմբերի 1-ի նիստում, որը վարում էր ԿԲ նախագահ Արթուր Ջավադյանը, ուժը կորցրած ճանաչեց «ՏՈՆՏՈՆ» ՍՊԸ-ին 2000 թ. հուլիսի 28-ին տրամադրված արտարժույթի առք ու վաճառքի թիվ 33 լիցենզիան: Համաձայն ՀՀ ԿԲ խորհրդի 2008 թ. հունիսի 27-ի թիվ 124ՇՕՀԱ որոշման՝ «ՏՈՆՏՈՆ» ՍՊԸ-ն վերագրանցվել եւ վերալիցենզավորվել է որպես ներդրումային ընկերություն: 2008 թ. հուլիսի 9-ի թիվ 0-194-Н գրությամբ «ՏՈՆՏՈՆ» ՍՊԸ-ն դիմել է ԿԲ՝ վերադարձնելով արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիան: Համաձայն «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի՝ արտարժույթի առք ու վաճառքի գործունեությունը դիտվում է որպես ոչ հիմնական ծառայություն, իսկ նույն օրենքի 34-րդ հոդվածի համաձայն՝ «եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն օրենքով, ներդրումային ընկերությունը կարող է մատուցել բոլոր ոչ հիմնական ծառայությունները»:

Ուժը կորցրած ճանաչվել նաեւ «ՊՐՈՖԻՆԱՆՍ» ՓԲԸ-ին 2007 թ. մայիսի 29-ին տրամադրված արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի թիվ 44 լիցենզիան՝ սեփական դիմումի համաձայն:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի Արաբկիր համայնքի ղեկավարի ս.թ սեպտեմբերի 7-ին կայանալիք ընտրությունների վերաբերյալ

Ցանկացած ընտրություն՝ համապետական թե տեղական նշանակության, վերջնարդյունքում կարեւորվում եւ արժեւորվում է ժողովրդի բարեկեցության աճով, այլ կերպ ասած՝ տնտեսության հզորացմամբ, սոցիալ-տնտեսական խնդիրների լուծմամբ, որի հիմնական լծակը եւ հենարանը գործարարությունն է:

Հենց այդ նկատառումով էլ Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների (գործատուների) Միությանը մտահոգում է մասնավորապես Երեւանի Արաբկիր համայնքի ղեկավարի առաջիկա ընտրությունը, քանի որ առաջադրված թեկնածուներից Ալբերտ Վասիլի Երիցյանը մեր միության խորհրդի անդամ է, հաջողակ է Հայաստանի տնտեսական հիմնախնդիրներին, միաժամանակ մեր նորանկախ հանրապետության գործարարության երախտավորներից է: Ուստի գործարարներս սատարում եւ աջակցում ենք նրան համայնքի ղեկավարի պաշտոնում ընտրվելու համար:

Քանի որ քաղաքապետարանի գործունեությունը տնտեսական ոլորտ է, բնականաբար նպատակահարմար է, որ այն ղեկավարի արդեն իսկ իր գործնական հատկանիշները դրսեւորած եւ կայացած տնտեսական գործիչը՝ որպիսին Ալբերտ Երիցյանն է: Մենք համոզված ենք, որ Ալբերտ Երիցյանը իր փորձն ու գիտելիքները, բոլոր միջոցներն ու հնարավորությունները կներդնի համայնքը շենացնելու, նոր աշխատատեղեր ստեղծելու, Արաբկիրը բարեկարգ ու բարեկեցիկ դարձնելու համար:

Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների (գործատուների) Միություն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կազմակերպությանն **անհրաժեշտ են գովազդային մենեջերներ**: Աշխատավարձը գործարքային՝ բարձր տոկոսադրույքներով: Ազատ աշխատագրաֆիկ: Աշխատանքային փորձն ու լեզուների իմացությունը ցանկալի է:

Մանրամասների համար կարող եք զանգահարել 54-89-36 հեռախոսահամարով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կենտրոնական բանկը ողջունում է իր կողմից կազմակերպվող մրցույթներին հնարավորինս շատ ընկերությունների ու անհատ ձեռնարկատերերի մասնակցությունը եւ հրավիրում մասնակցել բաց (հրապարակային) մրցույթներին:

Կենտրոնական բանկի կողմից կազմակերպվող մրցույթների մասնակիցների արդյունավետ մրցակցությունը, թափանցիկությունը, հրապարակայնությունը, Կենտրոնական բանկի կողմից ապրանքների, աշխատանքների եւ ծառայությունների ձեռքբերման մրցույթների մասնակիցների շրջանակի ընդլայնումը եւ նրանց միջեւ մրցակցության խրախուսումն ապահովելու նպատակով Կենտրոնական բանկը հայտարարում է մրցույթների մասնակիցների տեղեկատվական բազայի կազմավորման մասին:

Տեղեկատվական բազայում ընդգրկվելու են տարբեր ոլորտների աշխատանքներ իրականացնող, ծառայություններ մատուցող, ապրանքներ վաճառող այն ընկերությունները եւ անհատ ձեռնարկատերերը, որոնք իրենց մասին տեղեկություններ կներկայացնեն Կենտրոնական բանկի գործերի կառավարչություն՝ հետեւյալ հասցեով. Երեւան, 0010, Վազգեն Սարգսյան 6, հեռ. 592805, ֆաքս 524881, էլ. փոստ. administrative@cba.am:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Եթե ցանկանում եք ծանոթանալ ժուռնալիստիկայի այբուբենին,

ԴԻՄԵՔ

Հայաստանի ժուռնալիստների միության պատանի ժուռնալիստի դպրոց, որը գործում է 1973 թվականից:

Դպրոց կարող են ընդունվել հանրակրթական դպրոցների ժուռնալիստական հակումներ ունեցող բարձր դասարանցիներ եւ շրջանավարտներ, ովքեր հաջողությամբ կգրեն **«Առաջին գիրք»** ստեղծագործական շարադրությունը **հոկտեմբերի 3-ին, ժամը 14.00-ին** ժուռնալիստի տանը՝ Պուշկինի 3ա հասցեում:

Դասերը վարում են հանրապետության լավագույն մասնագետները:

Ուսման տեւողությունը մեկ տարի: Դասերը շաբաթը մեկ անգամ երեքշաբթի օրը, ժամը 14.30-ին: Պարապմունքները կսկսվեն հոկտեմբերի 7-ից:

Ուսուցումն անվճար է: Ավարտողները կստանան սերտիֆիկատ:

Դիմումներն ընդունվում են ամեն օր, ժամը 12-16-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, մինչեւ հոկտեմբերի 6-ը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 56-12-76, 56-14-47 հեռախոսահամարներով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանությունը մտադիր է մրցութային կարգով վաճառել դեսպանությանը պատկանող ստորեւ ներկայացված 3 ավտոմեքենաները: Ցանկացողները ավտոմեքենաները տեսնելու եւ համապատասխան ձեւաթերթիկը լրացնելու համար պետք է 2008թ. սեպտեմբերի 16-ին այցելեն ԻԻՀ դեսպանատուն:

1. Տոյոտա Լանդկրուզեր, 1992թ. արտադրության, գույնը՝ մուգ կապույտ, վազքը (առ 01/09/2008թ.) 349640 կմ.
2. ԳԱԶ-31, 2000թ. արտադրության, գույնը՝ սեւ, վազքը (առ 01/09/2008թ.) 104289 կմ.
3. Մերսեդես-Բենց բեռնատար, 1985թ. արտադրության, գույնը՝ մուգ կապույտ, ծածկով եւ վերամբարձիչով, վազքը (առ 01/09/2008թ.) 273953 կմ.

Հեռ.՝ 28-04-57 (ներքին 216)

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION

Հայտարարվում է ծրագրերի գնահատման մրցույթ «Կարողությունների զարգացման ծրագրերի ազդեցությունը ՀԿ-ների եւ համայնքահեն կազմակերպությունների վրա» թեմայով

Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամը (ԵՀՀ) հայտարարում է ծրագրերի գնահատման մրցույթ **Կարողությունների զարգացման ծրագրերի ազդեցությունը ՀԿ-ների եւ համայնքահեն կազմակերպությունների վրա** թեմայով: Խորհրդատուն կամ խորհրդատուների խումբը պետք է կատարի ԵՀՀ-ի կողմից իրականացվող ծրագրերի արդյունքում ՀԿ-ների կայունությանը նպաստող եւ համայնքներում դրական փոփոխություններ արձանագրող օրինակների ուսումնասիրություն, ինչպես նաեւ առաջարկություններ ներկայացնի առ այն, թե ինչպես կարող են գնահատման արդյունքները արտացոլվել ԵՀՀ համայնքների զարգացման ծրագրերում:

Ով կարող է դիմել.

Ցանկացած կազմակերպություն, անհատ կամ անհատների խումբ կարող է մրցույթի մասնակցության առաջարկ ներկայացնել: Խորհրդատուների հիմնական թիմը պետք է մասնագիտական փորձ եւ կարողություններ ունենա ՀԿ սեկտորում գնահատումներ եւ սոցիոլոգիական հետազոտություններ կատարելու բնագավառներում:

Խորհրդատու(-երը) պետք է գերազանց տիրապետի հայերեն եւ անգլերեն լեզուներին եւ վերջնական հաշվետվությունը ներկայացնի հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով:

Դիմելու կարգն ու ժամանակացույցը.

Աշխատանքի մանրամասն նկարագրությունը (հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով), որում նշված են ծրագրի նպատակն ու խնդիրները, ընտրության չափանիշները եւ հայտի ներկայացման ընթացակարգը, կարելի է ստանալ Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամի գրասենյակից՝ ք. Երեւան, Զարոբյան փ. 56 կամ ինտերնետ կայքից՝ **www.epfound.am**:

Հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետն է՝ սեպտեմբերի 15-ը, Երեւանի ժամանակով ժամը 17:00:

Սարերի զառինը մեկ գավաթի մեջ

ՍԱՐԻ ԹԵՅ

ՈՒՐՉԻ ԵՎ ԴԱՂՁԻ ԸՆՏԻՐ ԹԵՅ

MOUNTAIN TEA ՍԱՐԻ ԹԵՅ MOUNTAIN TEA ՍԱՐԻ ԹԵՅ MOUNTAIN TEA ՍԱՐԻ ԹԵՅ

25 փաթեթ մեկ տուփի մեջ
և ընդամենը 1-2 րոպեից կարող եք
վայելել ընտիր ռանի ոսկի թեյ

առնվազն ամիսը մեկ արժե ընտրել բարձրորակը

Մեծածախ գնումների համար զանգահարել 47-27-20, 47-03-63

Մասնագիտություն, որն անհրաժեշտ է ամենուր

ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Ավարտելով **եռամսյա դասընթացը** դուք կստանաք.
- հաշվապահությունը վարելու գիտելիքներ եւ կիրառական հմտություններ,
- հաշվապահական եւ հարկային հաշվառումը ինքնուրույն վարելու փորձ,
- մեկամսյա աշխատանքային պրակտիկա եւ առաջին աշխատանքի փորձ,
- աջակցություն աշխատանքի տեղավորման հարցում

Ավարտողներին տրվում է պետական նմուշի հավաստագիր:

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» կենտրոն

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԿԵՆՏՐՈՆ
Բաղրամյան 24ո,
ՀՀ Գիտությունների
Ակադեմիայի Փոքրամասի
6-րդ հարկ, 54-24-81

Կորել է

«Հրանտ եւ Էդվարդ ՍՊԸ-ին պատկանող հաշվիչ դրամարկղային գիրքը:

Համարել անվավեր:

www.azg.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 2.09.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրւում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարանում՝ Արշակունեաց 2: